

Stichting CRH Pensioenfonds – Jaarverslag 2012

Inhoudsopgave

Algemene informatie	2
Kerncijfers	3
Verslag van het Bestuur	4
Verslag van het Verantwoordingsorgaan	18
Reactie van het Bestuur	19
Verslag van toezichthoudende bestuursleden	20

Jaarrekening

Balans per 31 december (na resultaatbestemming)	27
Staat van baten en lasten	28
Kasstroomoverzicht	29

Toelichting op de jaarrekening

Algemene toelichting	30
Toelichting op de balans	35
Toelichting op de staat van baten en lasten	40
Risicobeheer	44

Overige gegevens

Algemeen	48
Controleverklaring	
Verklaring van de actuaris	

Algemene informatie

Dit jaarverslag bevat de gegevens van Stichting CRH Pensioenfonds, statutair gevestigd te Rijswijk.

Kantooradres

Einsteinlaan 26
2289 CC RIJSWIJK

Postbus 1791
2280 DT RIJSWIJK

Website

www.crhpensioenfonds.nl

Bestuurssamenstelling

Aan het eind van het verslagjaar 2012 is de samenstelling van het bestuur als volgt:

Aangewezen door de directie van de vennootschap	Gekozen door de deelnemers
P.J.M. Erkamp (voorzitter)	R.J.A. Gortzak (secretaris)
F.G. van Schie	A.H.M. Lavrijssen
R.W.T.H. de Kok	P.J.M. Ruigrok

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is per 31 december 2012 als volgt samengesteld:

Namens de werknemers
N.A. van den Akker (voorzitter)
P. van Beelen
A.M. Bieman
K.J. Heddes (secretaris)
A.J. Nieuwenhuisen
A. Oldenburger
Namens de werkgever
P. Eigenhuis
Namens de gepensioneerden
R.J. Boesjes

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer van Stichting CRH Pensioenfonds is ondergebracht bij ING Investment Management te 's-Gravenhage.

Accountant

Ernst & Young Accountants LLP te Zwolle fungeert als de accountant van de Stichting.

Actuaris

Als adviserend actuaris treedt op Mercer (Nederland) B.V. te Rotterdam

Als certificerend actuaris treedt op Mercer (Nederland) B.V. te Amstelveen.

Kerncijfers

	2012	2011	2010	2009	2008
Aantallen					
Actieve deelnemers	3.629	3.712	3.702	3.928	4.291
Gewezen deelnemers	6.188	6.005	5.845	5.514	5.049
Pensioengerechtigden	1.046	954	853	777	699
	10.863	10.671	10.400	10.219	10.039
Bedragen (in EUR 1.000)					
Ontvangen premies en koopsommen	25.751	24.094	22.045	23.292	23.928
Uitkeringen	9.267	8.711	7.676	6.811	6.097
Vermogen					
Algemene reserve	17.015	-/- 21.780	7.437	1.331	-/- 28.792
Technische voorz. eigen rekening *	484.555	437.244	359.046	304.791	293.427
Dekkingsgraad					
	103,5%	95,0%	102,1%	100,4%	90,2%
Toeslag (indexatie)					
	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Beleggingsresultaten					
Vastrentende waarden	16,3%	15,7%	17,6%	-/- 2,5%	15,0%
Aandelen	16,6%	-/- 6,4%	16,6%	35,6%	-/- 38,6%
Totaal rendement	17,0%	9,4%	16,7%	9,2%	-/- 6,8%
Beleggingen (in €1.000)					
Vastrentende waarden	341.857	308.315	239.964	193.550	175.715
Aandelen	155.263	106.893	127.225	112.115	84.550
Overige beleggingen	2.122	-/- 1.132	-/- 1.811	-/- 975	1.881
Totaal	499.242	414.076	365.378	304.690	262.146

*) Technische voorz. eigen rekening: Dit betreft de technische voorzieningen onder aftrek van de post Herverzekering.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Algemeen

Bestuur

Gedurende het boekjaar 2012 werd door het dagelijks bestuur vijf keer vergaderd. Het algemeen bestuur kwam zes keer in vergadering bijeen. Daarnaast vonden er drie telefonische vergaderingen plaats met het algemeen bestuur. De beleggingscommissie van het fonds vergaderde in het verslagjaar acht maal en belegde één telefonische vergadering. Met het verantwoordingsorgaan vonden drie overlegvergaderingen plaats. Twee met het dagelijks bestuur en één met het algemeen bestuur.

Per 1 januari 2012 is de heer R.W.T.H. de Kok door de werkgever benoemd als opvolger van de heer Boon die wegens het aanvaarden van een functie buiten CRH zijn bestuurspositie had neergelegd.

Ultimo 2012 was het bestuur als volgt samengesteld:

Namens de werkgever:

P.J.M. Erkamp – voorzitter
F.G. van Schie
R.W.T.H. de Kok

Namens de werknemers en gepensioneerden:

R.J.A. Gortzak – secretaris
A.H.M. Lavrijssen (namens de gepensioneerden)
P.J.M. Ruigrok

Iedere 2 jaar treedt er volgens rooster een werknemersvertegenwoordiger af, die zich herkiesbaar kan stellen. Per 31 december 2011 was de heer P.J.M. Ruigrok aftredend. Hij stelde zich herkiesbaar. Omdat er geen tegenkandidaten waren, is de heer Ruigrok begin 2012 herbenoemd.

Bestuursstructuur

Vanaf 1 januari 2008 heeft CRH Pensioenfonds de structuur van een one tier board. De voorzitter en secretaris vormen het dagelijks bestuur, dat met ondersteuning van de directie van het pensioenbureau, belast is met het strategisch en tactisch beleid van het pensioenfonds. Het uitvoerend beleid ligt bij de directie van het pensioenbureau. Het dagelijks bestuur vergadert periodiek met de directie van het pensioenbureau. De overige bestuursleden fungeren als toezichhouders en toetsen het uitgevoerde beleid van het dagelijks bestuur.

Pensioenbureau

Het bestuur heeft de uitvoering van de pensioenregelingen uitbesteed aan CRH Nederland B.V. door middel van een administratieovereenkomst. CRH Nederland B.V. heeft deze werkzaamheden ondergebracht bij het pensioenbureau. De dagelijkse leiding van het pensioenbureau is in handen van de directie van het pensioenbureau.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit 8 leden, verdeeld over drie geledingen te weten één geleding namens de werkgever (1 lid), één namens de deelnemers (6 leden) en één namens de gepensioneerden (1 lid). Iedere geleding heeft het recht één stem uit te brengen, hetgeen betekent dat de 6 leden namens de deelnemers samen één stem uitbrengen. Per 1 januari 2012 trad de heer R.W.T.H. de Kok af als lid van het verantwoordingsorgaan in verband met het aanvaarden van het bestuurslidmaatschap van het fonds per deze zelfde datum.

Omdat er reeds twee vacatures bestonden werden er per 1 januari 2012 drie nieuwe leden benoemd in de geleding namens de deelnemers. Het bestuur van Stichting CRH Pensioenfonds verwelkomde mevrouw A.M. Bieman en de heren P. van Beelen en A.J. Nieuwenhuisen. Het verantwoordingsorgaan is daarmee op volledige sterkte.

In 2012 kwam het verantwoordingsorgaan twee maal bijeen in een vergadering met het dagelijks bestuur en de directie van het pensioenbureau en één maal met het voltallige bestuur. Voor het verslag van het verantwoordingsorgaan over het jaar 2012 wordt verwezen naar pagina 18.

Statuten en Reglement

In 2012 zijn de statuten van het fonds gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen houden verband met een uitbreiding van de taakomschrijving van het dagelijks bestuur en het opnemen van de zittingstermijn van het bestuurslid namens de gepensioneerden. Bovendien is toegevoegd dat in de toekomst alleen bij naar oordeel van het bestuur ingrijpende wijzigingen van de statuten de instemming van de vergadering van deelnemers vereist is. Op 30 oktober 2012 zijn de statuten notarieel verleden.

Omdat de vaste premie niet toereikend was is in het verslagjaar conform artikel 4 lid 2 het op te bouwen ouderdomspensioen verlaagd. Omdat dit een reglementaire bevoegdheid is van het bestuur zijn de reglementen niet gewijzigd. De verlaagde opbouwpercentages zijn opgenomen in een addendum bij het betreffende reglement.

Gang van zaken in het boekjaar

Algemeen

De financiële positie van het fonds kende in 2012 een positieve ontwikkeling. Eind 2011 bedroeg de dekkingsgraad 95%. Met name onder invloed van een dalende lange rente in het eerste halfjaar van 2012 zakte de dekkingsgraad aanvankelijk verder weg tot een niveau van 92,6% per 30 juni 2012. In het tweede half jaar veerde de dekkingsgraad echter sterk op. Per 31 december 2012 bedraagt de dekkingsgraad 103,5%. Hiervoor zijn twee hoofdoorzaken aan te wijzen.

Eenzijds de introductie van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR). Vanaf september 2012 wordt deze gehanteerd als nieuwe rekenrente waarmee de verplichtingen van het fonds contant gemaakt worden. Deze rentecurve bestaat tot een looptijd van 20 jaar uit de risicovrije swaprente. Voorbij dit punt vindt een extrapolatie plaats waarbij de éénjarige forward rente naar een stabiel lange termijn niveau convergeert van 4,2%. Dit betekent niet dat de rekenrente 4,2% bedraagt zoals soms ten onrechte in de media wordt gesuggereerd. De rekenrente waarmee de verplichtingen van het fonds contant zijn gemaakt bedraagt per 31 december 2012 gemiddeld over alle looptijden 2,52%. Door de introductie van de UFR nam de dekkingsgraad van het fonds toe met 4,4% punt.

De tweede hoofdoorzaak is het positieve beleggingsrendement over het afgelopen jaar. De vast rentende waarden kenden een rendement van 16,3% en op aandelen kon 16,6% worden bijgeschreven. Ook de afdekking van de dollar en de yen leverde een positieve bijdrage zodat het totaal rendement uitkwam op 17%.

Begin 2012 was naar aanleiding van de evaluatie van het herstelplan per 31 december 2011 een voorgenomen korting per 1 april 2013 aangekondigd van de opgebouwde en ingegane pensioenen met

1,6%. Uit de evaluatie van het herstelplan per 31 december 2012 bleek echter dat het fonds weer voor loopt op het herstelplan. De aangekondigde korting hoefde daarom niet te worden doorgevoerd.

Een eventuele korting is daarmee nog niet definitief van de baan. Op 31 december 2013 loopt het korte termijn herstelplan af. Op dat moment moet de dekkingsgraad tenminste 104,5% bedragen. Als dit niet het geval is moeten de opgebouwde en ingegane pensioenen alsnog worden verlaagd.

Financiële markten

De wisselende mate van risicobereidheid van de marktpartijen bepaalde voor een groot deel het beeld op de financiële markten in het jaar 2012. Angst voor het opnieuw oplaaieren van de eurocrisis leidde er toe dat de lange rente (30 jaar euros wap) eind mei tot onder de 2,00% daalde. De aandelenmarkten bereikten begin juni het laagste niveau van het jaar.

Nadat er in juni toch een Griekse regering kon worden gevormd en de ECB zeer stellig aankondigde alles in het werk te zullen stellen om de Euro te redden, keerde het vertrouwen op de financiële markten terug. Uiteindelijk leidde dit tot fraaie rendementen op zowel de aandelen als de vastrentende waarden. Op de aandelenmarkten presteerden met name de vastgoedaandelen en de financials bovengemiddeld. Binnen de vastrentende portefeuille sprongen de categorieën Emerging Market Debt en High Yield in het oog. Ook landen als Italië en Spanje vielen op in positieve zin als gevolg van gedaalde risicopremies.

Vanaf september 2012 presteerden de cyclische aandelensectoren beter dan de defensieve aandelencategorieën. De oorzaak hiervan kan voornamelijk gevonden worden in de toename van tekenen van economisch herstel in met name de VS, China en andere Aziatische landen. Als deze groei verder aantrekt kan ook in de eurozone een aan de export gerelateerd herstel optreden.

Vermogensbeheer en rendement

Ultimo 2012 was de verdeling van het belegd vermogen als volgt:

vastrentend	68,5%
aandelen	31,1%
derivaten	0,4%

Het beleggingsplan kende ultimo 2012 onderstaande strategische verdeling:

vastrentend	70,0%
aandelen	30,0%

Over het boekjaar 2012 werd een rendement gerealiseerd van 17,0% (9,4% over 2011). Het rendement op vastrentend bedroeg 16,3% (benchmark 17,1%); het resultaat op aandelen bedroeg 16,6% (benchmark 14,9). Daarnaast leverde ook de afdekking van de twee belangrijkste vreemde valuta (dollar en yen) een positieve bijdrage aan het rendement van 0,17%.

Het werk van de beleggingscommissie heeft in het verslagjaar opnieuw voor een belangrijk deel in het teken gestaan van het aanpassen van het bestaande beleggingsmandaat. Dit leidde er toe dat met de vermogensbeheerder ING Investment Management nieuwe afspraken zijn gemaakt omtrent de beheerfee van zowel de aandelen als de vastrentende portefeuille. Bovendien zijn in het verslagjaar de beleggingen in het multimanager fonds verkocht. De afgelopen jaren kon dit fonds de hogere beheerfee niet vertalen in hogere rendementen. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een lagere beheerfee waarvan de effecten eerst in 2013 volledig zichtbaar zullen zijn. De beheerfee van de aandelenportefeuille bedraagt dan ongeveer 28 basispunten per jaar terwijl de fee voor de vastrentende portefeuille ongeveer 22 basispunten zal bedragen. Naar verwachting kan het mandaat in de loop van 2013 worden geformaliseerd.

In het verlengde van de werkzaamheden in verband met het nieuwe mandaat is in het afgelopen jaar ook de beleggingsrapportage aangepast. De vernieuwde rapportage biedt meer inzicht in de

samenstelling van de portefeuille en de risico's die het fonds loopt. Hierbij wordt het zogeheten Look Through principe gehanteerd. Tijdens de studiedag ten behoeve van het bestuur op 19 november 2012 heeft het ochtenddeel van het programma in het teken gestaan van de nieuwe rapportage. Het bestuur is hierdoor nog beter dan in het verleden in staat om het beleid van de vermogensbeheerder te monitoren. Ook kan beter worden vastgesteld of de portefeuille zich binnen de grenzen van het strategisch beleid bevindt.

Het eerste halfjaar van 2012 gaf een scherpe daling van de lange rente te zien. Door het bestuur en de beleggingscommissie is dit nauwlettend gevolgd. De 30 jaarsswaprente daalde in enkele maanden tijd tot een dieptepunt beneden de 2,0% eind mei 2012. Zowel bij het doorbreken van de 2,25% en de 2,0% grens van de 30 jaarsswaprente is door het bestuur de mate van afdekking van het renterisico teruggebracht tot een strategisch niveau van 45%. Omdat de rente vervolgens in het tweede halfjaar weer wat steeg heeft dit beleid in positieve zin bijgedragen aan het herstel van de dekkingsgraad in 2012.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Dit thema staat onverminderd in de belangstelling. Zo wordt per 1 januari 2013 het verbod op beleggen in cluster munitie van kracht. Ook bij de vermogensbeheerder van Stichting CRH Pensioenfonds, ING Investment Management, maakt duurzaam ondernemen en beleggen al sedert langere tijd onderdeel uit van de bedrijfsvoering. Stichting CRH Pensioenfonds voldoet hiermee dan ook al aan deze wettelijke bepaling.

Het beleid van ING Investment management kan in drie hoofdpunten worden samengevat:

1. Er wordt niet belegd in controversiële wapens;
2. ING Investment Management onderschrijft de principes van de Verenigde Naties ten aanzien van verantwoord beleggen;
3. Bij het uitoefenen van het stemrecht dat verbonden is aan de aandelen waarin wordt belegd, wendt ING Investment Management zijn invloed aan om een goed en transparant ondernemingsbestuur te bevorderen.

Het bestuur van Stichting CRH Pensioenfonds is van mening dat hiermee op adequate wijze inhoud wordt gegeven aan de wens van het bestuur om op een maatschappelijk verantwoorde en duurzame manier te beleggen.

Afdekking renterisico

Per 1 januari 2007 heeft het bestuur een aanvang gemaakt met de reductie van het renterisico. Strategisch beleid was om het renterisico voor 80% af te dekken. Naar aanleiding van de gedaalde rente is het afdekkingsbeleid een aantal keer gewijzigd. In oktober 2010 is de mate van rente afdekking teruggebracht van 80% naar 64% waarbij tegelijkertijd de strategische weging van het aandelenbelang is teruggebracht van 35% naar 30%.

Door het bestuur is begin 2012 een beleidsstaffel opgesteld. Doel van deze staffel was om bij een verder dalende lange rente het renterisico wat verder open te zetten. In deze staffel is een aantal renteniveaus opgenomen. Wanneer de 30 jaarsswaprente beneden de in de staffel gedefinieerde niveaus zakt, is dit aanleiding om met beleggingscommissie en bestuur te bezien of de mate van renteafdekking kan worden teruggebracht naar een eveneens tevoren bepaald niveau. Dit is echter geen automatisme. De beleidsstaffel fungeert hierbij als een handvat. Het bestuur zal te allen tijde de marktomstandigheden van dat moment in ogenschouw nemen.

In het verslagjaar zakte de 30 jaarsswaprente zowel door de 2,25% grens als de 2,00% grens. Dit was aanleiding voor het bestuur om de mate van afdekking van het renterisico in twee stappen te verlagen naar een strategisch niveau van 45%. Belangrijk aandachtspunt hierbij was dat dit niet zou leiden tot een verandering van het vereist vermogen. Per saldo onderging hierdoor het totale risico, zoals dat tot uiting komt in de hoogte van het vereist vermogen, een zeer geringe wijziging.

De duration van de totale beleggingsportefeuille bedraagt ultimo 2012 10,3 jaar. De duration van de verplichtingen bedraagt per deze datum 20,8. Het renterisico is hiermee ultimo 2012 voor 48% afgedekt. De renteaftdekking vindt plaats door te beleggen in het All Grade Long Duration Fund van ING Investment Management. Door middel van derivaten wordt de duration van dit fonds verhoogd van 5,4 naar 27,5 jaar. De duration van de vastrentende portefeuille bedroeg per 31 december 2012 14,8 jaar.

Afdekking valutarisico

Het bestuur heeft besloten om de drie belangrijkste valuta's waarin wordt belegd, de Dollar, de Yen en het Pond, strategisch voor 100% af te dekken. Op tactische gronden was het valutarisico op 31 december 2012 als volgt afgedekt:

Dollar	100%
Yen	100%
Pond	0%

In het verslagjaar is het beleid ten aanzien van de afdekking van de vreemde valuta niet gewijzigd.

Voorgenomen verlaging pensioenen

Nadat het fonds in februari 2008 in een situatie van reservetekort was geraakt, werd op 31 maart 2009 een sluitend gecombineerd korte en lange termijn herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank. Op 29 juni 2009 heeft de toezichthouder goedkeuring verleend aan de ingediende herstelplannen. De herstelplannen werden als concreet en haalbaar gekwalificeerd. Begin 2012 vond een evaluatie plaats van het herstelplan op grond van de financiële situatie eind 2011. Conclusie hiervan was dat het fonds achter liep op het herstelplan en dat het herstelplan zonder aanvullende maatregelen niet langer haalbaar was. Het bestuur zag zich dan ook genoodzaakt om een voorwaardelijke verlaging van alle opgebouwde en ingegane pensioen aan te kondigen per 1 april 2013 met 1,6%. Alleen bij voldoende herstel van de financiële positie van het fonds in het jaar 2012 zou deze maatregel geen doorgang hoeven vinden.

In de loop van het jaar 2012 heeft het bestuur zich uitvoerig beraden over de wijze waarop deze korting eventueel zou moeten worden doorgevoerd. Naast de behandeling in reguliere bestuursvergaderingen in september en oktober 2012 werd ook het middagprogramma van de studiedag van het bestuur in november 2012 aan dit onderwerp gewijd. Uitkomst van dit alles was dat besloten werd eventueel de pensioenen van alle groepen deelnemers met een uniform percentage te verlagen per 1 april 2013. Hierbij werd een uitzondering gemaakt voor de deelnemers met een nominaal pensioen. Omdat deze groep in geval van herstel van de financiële positie van het fonds niet in aanmerking komt voor (herstel)indexatie, werd besloten deze groep niet te korten.

Vooruitlopend op de cijfers ultimo 2012 is de onderbouwing van dit beleidsvoornemen naar DNB gezonden. Vervolgens heeft begin 2013 de evaluatie van het herstelplan per 31 december 2012 plaatsgevonden. Uit deze evaluatie kwam naar voren dat de financiële positie van het fonds weer vóór liep op het herstelplan. De voorgenomen voorwaardelijke korting met 1,6% per 1 april 2013 hoefde dan ook niet te worden doorgevoerd.

Dit betekent overigens niet dat verlaging van de opgebouwde pensioenen definitief van de baan is. Eind 2013 dient de dekkingsgraad van het fonds tenminste 104,5% te bedragen. Als dit niveau niet wordt bereikt, is het bestuur alsnog genoodzaakt een korting van de opgebouwde en ingegane pensioenen door te voeren.

Begin 2011 is de pensioenpremie als gevolg van de gestegen levensverwachting verhoogd. Deze verhoging bleek echter niet toereikend om het niveau van de toekomstige pensioenopbouw per 1 januari 2012 te handhaven. Dit betekent dat de deelnemers in het jaar 2012 bij een gelijkblijvende pensioengrondslag gemiddeld ongeveer 15% minder pensioen opbouwen dan in 2011. Per

31 december 2012 is opnieuw beoordeeld in hoeverre ook in het jaar 2013 een korting op de toekomstige pensioenopbouw noodzakelijk is. Hierbij bleek dat met name als gevolg van de gedaalde rente een verdere verlaging van de toekomstige pensioenopbouw onvermijdelijk was. Het bestuur besloot dan ook de reglementair beoogde opbouwpercentages met ongeveer 20% te verlagen.

Voor de werkgever was dit aanleiding om de hoogte van premie te herzien. CRH Nederland gaf in april 2013 aan bereid te zijn het werkgeversdeel van de pensioenpremie zodanig te verhogen dat de oorspronkelijk beoogde opbouw voor het jaar 2013 gefinancierd kan worden. In de loop van 2013 zal deze toezegging verder in de fondsdocumenten worden verwerkt en naar de deelnemers en overige belanghebbenden worden gecommuniceerd.

Pensioenakkoord, regeerakkoord, sociaal akkoord...

In 2010 sloten sociale partners een pensioenakkoord. In dit akkoord was op hoofdlijnen overeenstemming bereikt over de gevolgen van de gestegen levensverwachting voor de AOW en de aanvullende pensioenen. Bovendien werd overeenstemming bereikt over het feit dat de hoogte van de pensioenpremies in Nederland niet verder op zou moeten lopen.

Inmiddels is een aantal afspraken wettelijk vastgelegd. Zo gaat per 1 januari 2014 de pensioenrichtleeftijd naar 67 jaar en wordt het fiscaal maximaal op te bouwen pensioen in 2014 in een middelloonregeling verlaagd tot 2,15% met een nabestaandenpensioen van 70% van het ouderdomspensioen op opbouwbasis. Op dit moment is dit nog 2,25% op leeftijd 65 jaar. De AOW wordt hierbij stapsgewijs verhoogd tot 67 jaar in 2023.

In september 2012 werd het regeerakkoord gesloten. Het kabinet Rutte-Asscher gaf aan voornemens te zijn de fiscaal maximale pensioenopbouw nog verder te versoberen naar 1,75% middelloon met 70% nabestaandenpensioen op opbouwbasis. De verhoging van de AOW-leeftijd zou volgens deze plannen versneld moeten worden doorgevoerd naar 67 jaar in 2021. Bovendien zou de fiscaal gefaciliteerde pensioenopbouw afgetopt moeten worden op een inkomensniveau van €100.000.

In april 2013 kwam het als historisch gekenschetste sociaal akkoord tot stand. Werkgevers- en werknemersorganisaties sloten een akkoord met de regering dat tot doel had om uit de economische crisis te geraken waarbij een aantal eerder aangekondigde maatregelen op sociaal terrein werden teruggedraaid. In dit akkoord werd ruimte geschapen voor aanpassing van de eerder in het regeerakkoord afgesproken pensioenmaatregelen. Er is een werkgroep benoemd om e.e.a. uit te werken.

Deskundigheid

In het jaar 2009 is het kennisniveau van de individuele bestuursleden getoetst en door middel van een cursus op deskundigheidsniveau 1 gebracht. In het verslagjaar heeft het bestuur op 19 november 2012 een studiedag gehouden waarbij tijdens de ochtendsessie onder leiding van de heer Van de Kuilen de vernieuwde beleggingsrapportage is behandeld. In de middagsessie is onder leiding van de heer Van de Heuvel van Mercer gesproken over de mogelijke verlaging van de opgebouwde en ingegane pensioenen in 2013 alsmede over de actualiteiten op pensioengebied waarbij met name is ingezoomd op het nominaal en reële toetsingskader. Daarnaast hebben individuele bestuursleden deelgenomen aan seminars op pensioengebied die in 2012 door diverse marktpartijen zijn georganiseerd.

Risicomanagement

In het verslagjaar heeft het bestuur veel aandacht besteed aan het risicomanagement binnen het fonds. Dit gebeurde aan de hand van de risicomatrix waarin per risicocategorie een aantal gebeurtenissen met hun mogelijke gevolgen in kaart is gebracht. Per gebeurtenis zijn vervolgens één of meer maatregelen vastgesteld. Per maatregel is vastgelegd waar de verantwoordelijkheid voor de bewaking van het risico ligt. In de risicomatrix worden de navolgende categorieën onderscheiden:

Matching- en renterisco's;

Marktrisico's;

Kredietrisico's;
 Verzekeringstechnische risico's;
 Omgevingsrisico's;
 Operationele risico's;
 Uitbestedingsrisico's;
 IT-risico's;
 Integriteits- en deskundigheidsrisico's;
 Juridische risico's.

Doelstelling van het bestuur is om elk kalenderjaar de gehele matrix te doorlopen. In een speciale daartoe georganiseerde meeting heeft het dagelijks bestuur op 7 mei 2012 de gehele lijst doorlopen. De bevindingen zijn vastgelegd in de notulen van deze vergadering. Inmiddels is aan alle risico's een bepaalde prioriteit toegekend. Hierbij wordt de indeling "hoog", "midden", "laag" aangehouden. Naarmate een risico een zwaardere weging krijgt, wordt aan dit risico ook meer aandacht besteed.

Deelnemersbestand

Het deelnemersbestand nam in 2012 toe met 1,8% van 10.671 naar 10.863. Een specificatie van de mutaties gedurende het afgelopen jaar wordt in onderstaande tabel weergegeven:

	Deelnemers	Gewezen	Ouderdoms	Nabest.	Wezen	Invaliditeits	Totaal
	deelnemers	Pensioen	pensioen	pensioen	pensioen	pensioen	
Stand per 31-12-2011	3.712	6.005	692	205	52	5	10.671
Mutaties door:							
- nieuwe toetreding	237						237
- herintreding							0
- ontslag	-277	277					0
- waarde overdracht		-10					-10
- ingang pensioen	-43	-70	118	21	6		32
- overlijden	-4	-7	-12	-3		-1	-27
- expiratie/afkoop		-9	-16	-5	-16		-46
- andere oorzaken	4	2					6
Mutaties per saldo	-83	183	90	13	-10	-1	192
Stand per 31-12-2012	3.629	6.188	782	218	42	4	10.863

Het aantal actieve deelnemers daalde van 3.712 naar 3.629. Het aantal nieuwe toetredingen daalde ten opzichte van 2011 van 362 naar 237 in 2012. Het aantal ontslagmutaties daalde ten opzichte van vorig boekjaar van 296 in 2011 naar 277 in 2012. Vanaf het 4^e kwartaal van 2006 worden door Van Neerbos Bouwmarkten nieuwe werknemers beneden de functie van assistent Bouwmarktmanager niet langer aangemeld bij Stichting CRH Pensioenfonds, maar bij het Bedrijfspensioenfonds voor de Detailhandel. Als gevolg van de uitstroom van werknemers bij deze werkmaatschappij, loopt het aandeel in actieve deelnemers in de komende jaren terug. Naar verwachting zal deze trend zich de komende paar jaar nog voortzetten. Gelet op het relatief kleine aandeel van Van Neerbos Bouwmarkten in de Voorziening Pensioenverplichting, is deze uitstroom van beperkte invloed op de totale voorziening.

Het aantal gepensioneerden neemt ieder jaar verder toe. In het verslagjaar nam het aantal deelnemers aan wie een ouderdomspensioen wordt uitgekeerd toe van 692 in 2011 naar 782 eind 2012. Deze stijging zal zich naar verwachting de komende jaren voorlopig verder doorzetten.

De Pensioenwet biedt vanaf 1 januari 2007 de mogelijkheid tot afkoop van premievrije pensioenaanspraken voor zover die niet meer bedragen dan €438,44 (bedrag 2012). Het bestuur heeft ingestemd om een aanvang te maken met de afkoop van kleine pensioenen voor zover de gewezen

deelnemer hiertegen geen bezwaar maakt. Doordat in de loop van 2011 een dekkingstekort ontstond is de afkoop van kleine pensioenen evenals de uitvoering van waardeoverdrachten tijdelijk opgeschort. In het boekjaar ligt de dekkingsgraad van het fonds sinds het vierde kwartaal 2012 weer boven de 100%. Hierdoor is in het verslagjaar een beperkt aantal waardeoverdrachten geëffectueerd.

Administratie- en beleggingskosten

De administratiekosten van het fonds daalden in het boekjaar van €785.000 in 2011 naar €777.000 in 2012. Tegenover een daling van de advieskosten stond een stijging van de kosten in verband met de implementatie van een nieuwe versie van het pensioenadministratiepakket.

Uitgedrukt in een bedrag per deelnemer (exclusief gewezen deelnemers) bedroegen de administratiekosten €166 in 2012 en €168 in 2011.

Uitgedrukt in een bedrag per deelnemer (inclusief gewezen deelnemers) bedroegen de administratiekosten €72 in 2012 en €74 in 2011. Als percentage van de totale premie bedragen de administratiekosten 3,0% in 2012 en 3,3% in 2011.

De beleggingskosten zoals deze zijn opgenomen in de jaarrekening geven een onvolledig beeld van de hoogte van deze kosten. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de beheerfee door de vermogensbeheerder in mindering wordt gebracht op het rendement. Bovendien worden de transactiekosten van mutaties binnen de beleggingsfondsen niet separaat gerapporteerd door de vermogensbeheerder. Indien de vermogensbeheerkosten worden gecorrigeerd met de rechtstreeks op het rendement in mindering gebrachte beheerfee levert dit het onderstaande beeld op.

	2012	2011
	EUR 1.000	EUR 1.000
Transactiekosten	564	158
Beheerfee in mindering gebracht op rendement	1.707	1.508
Retour ontvangen beheerfee	-/- 322	-/- 255
Totaal kosten vermogensbeheer	1.949	1.411
In percentage belegd vermogen 31-12	0,39%	0,34%

De stijging van de beleggingskosten is met name te wijten aan de gestegen omvang van de transacties. Deze transacties hielden enerzijds verband met terugbrengen van de mate van afdekking van het renterisico en anderzijds met de switch vanuit het multimanagerfonds. Deze laatste switch zal in de toekomst leiden tot een lagere beheerfee. Daarnaast zijn met de vermogensbeheerder nieuwe afspraken gemaakt over de hoogte van de beheerfee van zowel de aandelen als de vastrentende portefeuille. Dit effect zal vanaf het boekjaar 2013 zichtbaar worden.

Pensioenregister

Per 1 januari 2011 is het Nationaal Pensioenregister van start gegaan. Dit register maakt het de (gewezen) deelnemer mogelijk om na te gaan bij welke pensioenuitvoerders er pensioen is opgebouwd. Bovendien geeft het Pensioenregister inzicht in de hoogte van de te verwachten AOW-uitkering. De (gewezen) deelnemer wordt hierdoor inzicht geboden in de reeds opgebouwde en bereikbare pensioenaanspraken bij pensionering en overlijden. Het pensioenregister is toegankelijk door met de DigiD-code in te loggen via www.mijnpensioenoverzicht.nl.

Na invoering van het Nationaal Pensioenregister op 4 januari 2011 heeft de Stichting Pensioenregister besloten enkele aanpassingen door te voeren onder de noemer Plateau 2. In deze volgende fase van het pensioenregister wordt naast de bruto bedragen ook een indicatie gegeven van de netto pensioenbedragen. Daarnaast wordt aanvullende informatie opgenomen over verevening van ouderdomspensioen bij echtscheiding alsmede over het verzekerde nabestaandenpensioen na pensionering. Op 1 december 2012 werd van de Stichting Pensioenregister de officiële verklaring "Plateau 2 in productie" ontvangen.

Toeslagverlening, franchise aanpassing en aanpassing minimum pensioengrondslag

De consumentenprijsindex is in de referentieperiode (oktober 2011 tot oktober 2012) gestegen met 2,03% (afgerond) van 108,89 naar 111,10. Het fonds streeft ernaar de prijsontwikkeling in Nederland te volgen en de opgebouwde pensioenaanspraken van actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers hierop af te stemmen door middel van indexatie zodat de pensioenaanspraken waardevast blijven. Toeslagverlening over opgebouwde aanspraken is voorwaardelijk en vindt plaats op grond van het geldende pensioenreglement. Voorwaardelijk betekent, dat er geen recht is op toeslagverlening; ook is het voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslagverlening zal plaatsvinden. Er is geen geld gereserveerd voor toeslagverlening en er wordt geen premie ontvangen voor toeslagverlening. Voorwaarde voor toeslagverlening is dat het fonds naar het oordeel van het bestuur over voldoende vermogen beschikt. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarde van voldoende vermogen, dan beperkt Stichting CRH Pensioenfonds de toeslagverlening of wordt er in het geheel geen toeslag verleend. Het bestuur heeft besloten de pensioenaanspraken van de actieve, gepensioneerde en gewezen deelnemers per 1 januari 2013, gelet op de vermogenspositie, niet te verhogen. Onderdeel van het herstelplan is dat het bestuur in ieder geval geen toeslag kan verlenen zolang de dekkinggraad zich beneden het minimaal vereist vermogen bevindt.

Voor een beperkte groep actieve en gepensioneerde deelnemers zijn nominale pensioenaanspraken verzekerd. Dit betreft een gesloten regeling. De in deze regeling opgenomen deelnemers, hebben geen recht op toeslagverlening na pensioeningang.

De franchises van de diverse regelingen werden per 1 januari 2012 aangepast aan de ontwikkeling van de loonindex. In de referentieperiode (oktober 2010 tot oktober 2011) steeg deze met 1,41% (afgerond) van 127,30 naar 129,10.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving

Communicatie

In het boekjaar 2012 heeft de communicatie met de deelnemers de nodige aandacht van het bestuur gehad. In januari hebben de gepensioneerde deelnemers de gebruikelijke jaarlijkse nieuwsbrief ontvangen waarin aandacht werd besteed aan de kredietcrisis en het herstelplan van het fonds.

In februari 2012 ontvingen alle actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers een brief waarin zij werden geïnformeerd over de voorgenomen verlaging van de pensioenen met 1,6% per 1 april 2013. In deze brief werd uitgelegd waarom deze maatregel noodzakelijk was en onder welke voorwaarden de aangekondigde verlaging daadwerkelijk zou moeten worden doorgevoerd.

Op 7 maart 2012 is een vergadering van deelnemers gehouden in De Meern. Tijdens deze vergadering is een toelichting gegeven op de voorgenomen pensioenverlaging. Hierbij is met name ingegaan op de financiële positie van het fonds in het algemeen en de evaluatie van het herstelplan per 31 december 2011 in het bijzonder.

In juni 2012 hebben alle actieve deelnemers de jaarlijkse pensioenopgave ontvangen. Hierbij is tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt om de deelnemers over een aantal actuele onderwerpen te informeren.

In november 2012 is de nieuwe website van het fonds gelanceerd. De vernieuwde website biedt een verbeterde toegankelijkheid en is gemakkelijker te onderhouden. Via de website worden de belangstellenden op de hoogte gehouden van de relevante ontwikkelingen. Zo wordt bijvoorbeeld iedere maand de actuele dekkingraad gepubliceerd.

Pension Fund Governance

Het bestuur van het pensioenfonds kent de constructie van een one-tier board. Twee bestuursleden, de voorzitter en secretaris, zijn hierbij belast met de bepaling en uitvoering van het beleid. De overige bestuursleden hebben een toezichthoudende rol. Op pagina 20 is integraal het verslag van de toezichthoudende bestuursleden over het jaar 2012 opgenomen.

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af over het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan kent vertegenwoordigers namens de werkgever, de werknemers en de gepensioneerden. Om ook als klankbord te fungeren heeft de geleding werknemers zes vertegenwoordigers terwijl de geleding namens de gepensioneerden en de werkgever ieder één vertegenwoordiger kent. Elke geleding heeft echter evenveel stemmen.

Kenmerken van de pensioenregelingen

Alle regelingen hebben het karakter van een collectieve beschikbare premieregeling. De werkgever heeft als enige verplichting de betaling van de vast overeengekomen premie. De werkgever kan niet worden aangesproken voor tekorten in het fonds, maar kan evenmin aanspraak maken op eventuele overschotten.

Toeslag van opgebouwde pensioenaanspraken is voorwaardelijk en is afhankelijk van de middelen van het fonds. Toeslagverlening vindt plaats op basis van het consumentenprijsindexcijfer.

In de regeling vindt uitsluitend opbouw plaats van ouderdomspensioen. Op pensioenleeftijd of bij eerdere uitdiensttreding kan een deel van het ouderdomspensioen worden geruild voor de aankoop van een nabestaandenpensioen. Voor deelnemers met een partner vindt deze uitruil standaard plaats in een verhouding van 100/70. Het nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum tijdens actief dienstverband bestaat uit een tijdelijk nabestaandenpensioen tot 65 jaar van €13.286 (peildatum 1 januari 2012) gelijk aan de AOW voor alleenstaanden en een levenslang nabestaandenpensioen van 0,8% van de pensioengrondslag voor het nabestaandenpensioen per te bereiken deelnemersjaar.

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt niet meer door het pensioenfonds verzekerd, maar rechtstreeks door de betrokken werkgevers, die daarvoor een collectieve verzekering hebben afgesloten. Reeds ingegane uitkeringen worden door het pensioenfonds gecontinueerd. Het fonds kent een regeling voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw in geval van arbeidsongeschiktheid. Per 31 december 2012 vindt nog opbouw plaats en kunnen nog deelnemers toetreden tot onderstaande regelingen.

Pensioenregeling I

Dit is de hoofdregeling. Hieronder vallen alle deelnemers van Stichting CRH Pensioenfonds en Stichting Pensioenfonds Cementbouw die vóór de invoering van de wet VPL een pensioenleeftijd hadden van 62 jaar.

- De werkgeversbijdrage bedroeg in 2012 23,3% van de pensioengrondslag;
- De deelnemersbijdrage bedroeg 4,9% over de eerste €12.633 van de pensioengrondslag en 7,5% over de rest van de grondslag;
- Het opbouwpercentage bedroeg 2,45% (2011 2,9%) van de pensioengrondslag;
- De franchise bedroeg in 2012 €14.180;
- De pensioen richtleeftijd is 65 jaar.

Pensioenregeling III

Deze regeling is van toepassing op de deelnemers van de CRH bedrijven die reeds voor de invoering van de Wet VPL een pensioenleeftijd van 65 jaar kenden.

- De werkgeversbijdrage bedroeg in 2012 18,4% van de pensioengrondslag;
- De deelnemersbijdrage bedroeg in 2012 4,3% over de eerste €5.783 van de pensioengrondslag en 8% over de rest van de grondslag;
- Het opbouwpercentage bedroeg 1,95% (2011 2,3%) van de pensioengrondslag;
- De franchise bedroeg in 2012 €20.175;
- De pensioen richtleeftijd is 65 jaar;

- Regeling III kent een minimum grondslag. Deze bedroeg €4.710.

Pensioenregeling B

Deze regeling is van toepassing op de deelnemers van de Cementbouwbedrijven die reeds voor de invoering van de wet VPL een pensioenleeftijd van 65 jaar kenden.

- De werkgeversbijdrage bedroeg in 2012 22,8% van de pensioengrondslag;
- De deelnemersbijdrage bedroeg in 2012 3,2% over de eerste €7.720 van de pensioengrondslag en 6,4% over de rest van de grondslag;
- Het opbouwpercentage bedroeg 2,2% (2011 2,6%) van de pensioengrondslag;
- De franchise bedroeg in 2011 €19.093;
- De pensioen richtleeftijd is 65 jaar.

Flexibiliteit

- Op de pensioendatum is er een keuze voor een tijdelijk hoger ouderdomspensioen. Bijvoorbeeld in de eerste jaren een hogere pensioenuitkering, gevolgd door een lagere uitkering in de jaren daarna;
- Op de pensioendatum is er een keuze mogelijk voor wel of geen nabestaandenpensioen;
- Op de pensioendatum kan de hoogte van het nabestaandenpensioen gekozen worden;
- De pensioendatum kan vervroegd worden. Dit heeft gevolgen voor het te verkrijgen ouderdomspensioen, aangezien dat dan over een langere periode moet worden uitgekeerd.

Financiële positie

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar.

	<u>Werkelijk</u>	<u>Herstelplan</u>	<u>Vershil</u>
Dekkingsgraad 1 januari 2012	95,0%	99,4%	-/- 4,4%
Premiebijdragen	0,7%	0,9%	-/-0,2%
Uitkeringen	-/- 0,1%	0,0%	-/- 0,1%
Toeslagverlening	0,0%	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-/- 5,2%	0,0%	-/- 5,2%
Beleggingsresultaat	14,5%	1,4%	13,1%
Invoering AG Prognosetafel 2012-2062	-/- 1,0%	0,0%	-/- 1,0%
Overige oorzaken	<u>-/- 0,4%</u>	<u>0,1%</u>	<u>-/- 0,5%</u>
Dekkingsgraad 31 december 2012	<u>103,5%</u>	<u>101,8%</u>	<u>1,7%</u>

De dekkingsgraad steeg in het verslagjaar van 95,0% per 31 december 2011 naar 103,5% per 31 december 2012. Ondanks de invoering van de UFR daalde rekenrente in het afgelopen jaar. Dit had een negatief effect op de dekkingsgraad van 5,2%. Als de UFR niet was ingevoerd, had het negatieve effect van de gedaalde rente ongeveer 9,3% bedragen.

Hiertegenover staat de positieve bijdrage vanuit het gerealiseerde beleggingsrendement onder aftrek van de benodigde intrest op de voorziening pensioenverplichtingen. Hierdoor steeg de dekkingsgraad in het verslagjaar met 14,5%.

Voor wat betreft de waardering van de pensioenverplichtingen heeft per 31 december 2012 een overgang plaatsgevonden naar de meest recente overlevingstafel, de AG prognosetafel 2012-2062. Dit resulteerde in een stijging van de pensioenverplichtingen waardoor de dekkingsgraad met 1,0% daalde.

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen twee jaar kan als volgt worden geanalyseerd:

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Premieresultaat	2.114	2.544
Interestresultaat	37.922	-/- 34.228
Aanpassing overlevingstafel	-/- 4.806	0
Overig resultaat	3.565	2.467
Totaal	38.795	-/- 29.217

Het bestuur stelt vast dat de actuele dekkingsgraad beneden de in de ABTN vastgelegde minimumgrens van 104,5% ligt. De vereiste dekkingsgraad zoals die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Pensioenwet bedraagt 114,1%. Ultimo 2012 is derhalve sprake van onderdekking. Het fonds heeft in het beleidskader vastgelegd dat ruimte voor indexering bestaat wanneer de dekkingsgraad zich boven een vooraf gedefinieerde grens begeeft. Dit beleidskader maakt onderdeel uit van de ABTN.

Feitelijke premie en kostendekkende premie

De feitelijke premie exclusief de premie voor de overgangsregeling 55-min bedroeg in het verslagjaar 24.792. De ex-ante kostendekkende toetspremie (inclusief solvabiliteitsopslag) kwam uit op 24.898. Dit betekent dat er sprake was van een negatieve bijdrage van 106. De ontvangen premie heeft desondanks per saldo een positieve bijdrage aan het resultaat over het boekjaar geleverd.

Actuariële paragraaf

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden samengevat:

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Premieresultaat		
Ontvangen premiebijdragen	24.792	24.094
Benodigde premie	22.678	21.550
	2.114	2.544
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	70.347	34.575
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-/- 6.996	-/- 4.802
Wijziging marktrente	-/- 25.429	-/- 64.001
	37.922	-/- 34.228
Aanpassing overlevingstafel	-/- 4.806	0
Overig resultaat		
Toeslagverlening	-/- 9	-/- 8
Resultaat op waardeoverdrachten	36	22
Resultaat op sterfte	943	178
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	592	595
Resultaat op kosten	463	416
Omzetting ouderdoms- in nabestaandenpensioen	1.326	996
Overige	214	268
	3.565	2.467
Totaal saldo van baten en lasten	38.795	-/- 29.217

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

Het FTK kent twee toetsingsgrenzen.

1. Het Minimaal Vereist Vermogen. Dit bedraagt per 31 december 2012 104,4% van de Voorziening Pensioenverplichtingen. Indien het fonds niet aan deze eis voldoet is er sprake van onderdekking. Het fonds dient deze situatie van onderdekking binnen een termijn van drie jaar op te lossen.
2. Het Vereist Vermogen. Dit dient zodanig te worden vastgesteld dat de kans dat het fonds binnen een jaar wordt geconfronteerd met een dusdanige daling van de dekkingsgraad dat het vermogen daalt tot onder de Voorziening Pensioenverplichtingen kleiner of gelijk is aan 2,5%. Hierbij is gebruik gemaakt van de door De Nederlandsche Bank ontwikkelde standaardtoets. Het vereist vermogen bedraagt per 31 december 2012 114,1%.

De dekkingsgraad van Stichting CRH Pensioenfonds bedroeg per 31 december 2012 103,5%. De solvabiliteit van het fonds voldoet daarmee niet aan de eisen die door het FTK worden gesteld.

Oordeel van de externe actuaris over de financiële positie

De waarmerkend actuaris beoordeelt de financiële positie per 31 december 2012 als slecht vanwege een dekkingstekort.

Toekomstparagraaf

Per 31 december 2012 bleek de vast overeengekomen pensioenpremie niet toereikend om de reglementaire pensioenopbouw kostendekkend te kunnen financieren. Het bestuur was daardoor genoodzaakt om de reglementair beoogde toekomstige pensioenopbouw voor het jaar 2013 met ongeveer 20% te verlagen. Door de werkgever is in mei 2013 een verhoging van de werkgeversbijdrage aangekondigd zodat de reglementaire opbouw voor het jaar 2013 alsnog volledig kan worden gefinancierd. Door de werkgever is hiertoe een nieuwe pensioenovereenkomst opgesteld met de werknemers. De afspraken die hieruit voortvloeien zullen door het pensioenfonds in de fondsdocumenten moeten worden vastgelegd. De actieve deelnemers zullen met deze nieuwe pensioenafspraken moeten instemmen.

Per 1 januari 2014 zal de pensioenregeling moeten worden aangepast. Per deze datum zal de fiscaal maximaal toegestane pensioenopbouw naar beneden worden bijgesteld. Bovendien gaat de pensioenrichtleeftijd omhoog van 65 jaar naar 67 jaar. De pensioenregelingen van Stichting CRH pensioenfonds zullen aan deze wettelijke vereisten moeten voldoen. In 2012 is de werkgroep “nieuwe pensioenregeling” van start gegaan om dit project nader uit werken. Dit gebeurt in goed overleg tussen CRH Nederland, het bestuur van Stichting CRH pensioenfonds en het pensioenbureau. De werkgroep zal tevens de ontwikkelingen volgen die een eventuele verdere aanpassing van de pensioenregelingen per 1 januari 2015 noodzakelijk maken.

Binnen de beleggingscommissie is gestart met de voorbereidingen voor een nieuw vermogensbeheermandaat. Op grond van de door het bestuur vastgestelde risicoacceptatiegraad is een beleggingsmix samengesteld met een optimale verhouding tussen risico en rendement. Ondersteund door de externe beleggingsadviseur zal een nieuw vermogensbeheermandaat worden afgesloten. Voor wat betreft de hoogte van de beheerfee zijn in het verslagjaar hierop vooruitlopend al nieuwe afspraken gemaakt met de vermogensbeheerder. Deze afspraken zullen leiden tot een structureel lagere beheerfee. De effecten hiervan zullen eerst vanaf 2013 volledig zichtbaar worden.

Per 1 januari 2014 zal de wet versterking bestuur pensioenfondsen in werking treden. Uiterlijk 1 januari 2015 moeten alle pensioenfondsen aan deze wettelijke eisen voldoen. De verwachting is dat dit met name zal leiden tot een verandering in de wijze waarop thans het intern toezicht is georganiseerd. In het kader van deze nieuwe wet zal ook de one-tierboard constructie van het fonds geëvalueerd moeten worden.

Vaststelling door het bestuur op 21 juni 2013 te Rijswijk

Namens de werkgever:
P.J.M. Erkamp (voorzitter)

Namens de werknemers:
R.J.A. Gortzak (secretaris)

Verlag Verantwoordingsorgaan van Stichting CRH Pensioenfonds inzake boekjaar 2012

Inleiding

In het jaar 2012 is de aandacht van het Pensioenfonds vooral uitgegaan naar de voorgenomen korting op de opgebouwde pensioenrechten en de aankondiging daarvan, verlaging van de pensioenopbouw, verandering van de rekenrente, aanpassing van het beleggingsmandaat en aanpassing van het renterisico. Deze onderwerpen zijn ter sprake gekomen in de drie overlegvergaderingen van het VO met het bestuur.

Het VO heeft in dit jaar tweemaal een halve dag opleiding genoten. De onderwerpen die in de opleiding behandeld werden sloten goed aan bij de actualiteit van het fonds.

Het VO heeft zijn werk adequaat kunnen uitvoeren, mede op basis van tijdig verkregen informatie vanuit het pensioenbureau.

Financiële aandachtspunten

Vanuit de doorrekening van het herstelplan is gebleken dat begin 2012 een aankondiging gedaan moest worden aangaande een voorgenomen besluit tot korting op de opgebouwde pensioenrechten per 1 april 2013 ter hoogte van 1,6%. Het proces rond dit voorgenomen besluit is naar mening van het VO correct verlopen.

Gedurende 2012 is het bestuur geconfronteerd met enkele (wettelijke) maatregelen die van invloed waren op de financiële positie van het pensioenfonds. Het betrof de invoering van de Ultimate Forward Rate (UFR) rekenrente, aanpassing van de overlevingsstafels en van het beleggingsmandaat. Voor wat betreft het beleggingsmandaat toont het bestuur oog te hebben voor de beheersing van kosten. Dit zal leiden tot kostenbesparing in o.a. de beheerfee.

Het bestuur heeft besloten om de afdekking van het renterisico verder terug te brengen. Dit is gebeurd nadat de rente onder de grens van een vooraf opgestelde staffel kwam. Ondanks het structureel dalen van de rente en het niet zeker is of deze zal stijgen, heeft het bestuur besloten het renterisico verder open te zetten.

Het VO is van mening dat het bestuur op alle bovengenoemde onderwerpen op een deskundige wijze heeft gehandeld en op autonome wijze tot bepaling van haar standpunt is gekomen.

One-tier board

Het VO is van mening dat de one-tier board op een professionele wijze functioneert. Het VO leidt dit af uit het jaarverslag. Het VO constateert dat het toezichhoudende bestuur nadrukkelijk een eigen positie inneemt en zich niet geheel laat leiden door het dagelijks bestuur en/of adviseurs.

Jaarverslag

Het VO heeft kennisgenomen van het jaarverslag over het boekjaar 2012. Na een toelichting hierop door het dagelijks bestuur en de directie van het pensioenbureau, heeft het VO hierover geen opmerkingen.

Communicatie

Het bestuur probeert de deelnemers te betrekken bij de ontwikkelingen binnen het pensioenfonds.

Ondanks de inspanningen blijft het lastig de deelnemers te 'bereiken'. Het is voor het bestuur en het VO niet helder hoe de deelnemers het CRH pensioenfonds beoordelen.

In 2012 is de nieuwe website live gegaan. Het VO vindt het een sterk verbeterde, maar nog steeds vrij statische website waar nog zeker verdere verbeteringen mogelijk zijn.

Uitgevoerd beleid

Het VO spreekt haar waardering uit over de open en constructieve wijze waarop het overleg steeds heeft plaatsgevonden en is van mening dat het bestuur haar taak op een professionele wijze heeft uitgevoerd.

Rijswijk, juni 2013

N.A. van den Akker
Voorzitter

K.J. Heddes
Secretaris

Reactie van het Bestuur

Het verantwoordingsorgaan heeft zijn oordeel uitgesproken over het gevoerde beleid van Stichting CRH Pensioenfonds over het boekjaar 2012. Het bestuur van Stichting CRH Pensioenfonds is verheugd over de positieve toonzetting van deze verklaring.

In het jaar 2012 was het bestuur genoodzaakt aan te kondigen dat de opgebouwde pensioen per 1 april 2013 misschien verlaagd zouden moeten worden. Deze boodschap is toegelicht tijdens de vergadering van deelnemers op 7 maart 2012. Voorafgaand aan deze vergadering heeft het bestuur in een gezamenlijke sessie met het verantwoordingsorgaan de presentatie voor de vergadering van deelnemers vastgesteld. De positieve en kritische bijdrage vanuit het verantwoordingsorgaan heeft bijgedragen aan de kwaliteit van de communicatie met de deelnemers.

Een belangrijke beleidsbeslissing van het bestuur in het jaar 2012 was het afbouwen van de mate van afdekking van het renterisico. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat de besluitvorming hieromtrent op deskundige wijze tot stand is gekomen. Het bestuur heeft zich bijzonder ingespannen om deze besluitvorming op een gedegen wijze te onderbouwen en vast te leggen en is dan ook blij met de waardering van het verantwoordingsorgaan op dit punt.

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat de communicatie tussen het pensioenfonds en de deelnemers een punt van zorg is. Het bestuur deelt de constatering dat een groot deel van de deelnemers lastig te bereiken is. Dit is een probleem dat zich in de gehele pensioenbranche voordoet. Het bestuur blijft hierin echter een uitdaging zien en nodigt het verantwoordingsorgaan dan ook van harte uit om gezamenlijk deze handschoen op te pakken.

Het bestuur wil tot slot het verantwoordingsorgaan bedanken voor de inzet en positieve instelling waarmee het verantwoordingsorgaan zich in het verslagjaar van zijn taken heeft gekweten.

Verslag van de toezichthoudende Bestuursleden van Stichting CRH Pensioenfonds over de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2012

1. Inleiding

Met ingang van 1 januari 2008 functioneert het Bestuur van Stichting CRH Pensioenfonds als een one-tier board. De voorzitter en de secretaris vormen gezamenlijk het Dagelijks Bestuur (DB). De overige vier bestuursleden fungeren als toezichthouders. Het Bestuur bestond per 1 januari 2012 uit zes bestuursleden. Per 1 januari 2012 is de heer R.W.T.H. de Kok toegetreden als bestuurslid ter vervanging van heer J.J. Boon die in het jaar 2011 is afgetreden in verband met het aanvaarden van een functie buiten het CRH-concern.

2. Samenstelling one-tier board

Per 31 december 2012 hebben de navolgende personen zitting in het Bestuur:

Dagelijks Bestuur:

P.J.M. Erkamp voorzitter (namens werkgever)
R.J.A. Gortzak Secretaris (namens werknemers)

Toezichthoudende bestuursleden:

R.W.T.H. de Kok (namens werkgever)
A.H.M. Lavrijssen (namens pensioengerechtigden)
P.J.M. Ruigrok (namens werknemers)
F.G. van Schie (namens werkgever)

3. Procedure Bestuursbesluiten

Het DB komt zo vaak als noodzakelijk wordt geacht bijeen. Hierbij vindt overleg plaats met de directie van het Pensioenbureau. De besluiten van het DB worden getoetst door de toezichthoudende Bestuursleden tijdens de eerstvolgende Bestuursvergadering. Het Bestuur komt zo vaak bijeen als de voorzitter noodzakelijk acht of wanneer tenminste twee Bestuursleden hierom verzoeken. Het DB kan zich laten adviseren door één of meerdere door haar in te stellen commissies. Daarnaast treedt Mercer B.V. op als adviserend actuaaris.

In de verslagperiode was op het terrein van vermogensbeheer en communicatie (inclusief deskundigheidsbevordering Bestuur) een commissie actief.

- De Beleggingscommissie wordt gevormd door een lid van het DB, tenminste één van de toezichthoudende Bestuursleden, tenminste één externe onafhankelijke deskundige, alsmede twee leden van het Pensioenbureau. De Beleggingscommissie rapporteert aan het DB.
- De werkgroep Deskundigheid en Governance (inclusief communicatie) bestaat uit een lid van het Bestuur en de Directie van het Pensioenbureau. In het jaar 2012 heeft deze commissie zich tevens bezig gehouden met de organisatie van een cursusdag ten behoeve van het bestuur en het opzetten van de vernieuwde website van het pensioenfonds.

Van de vergaderingen van het DB worden notulen gemaakt. Deze worden opgenomen op de agenda van de vergaderingen van het voltallige Bestuur, waarin de door het DB genomen besluiten worden toegelicht alvorens deze worden bekrachtigd door de toezichthoudende Bestuursleden. Uitgangspunt bij de besluitvorming van het DB is, dat er geen besluiten worden genomen die onomkeerbaar zijn alvorens de toezichthoudende Bestuursleden hiermee hebben ingestemd.

4. Bevindingen van de toezichthouders

Aan de hand van de notulen over de verslagperiode hebben de toezichthoudende Bestuursleden de besluitvorming getoetst van de belangrijkste besluiten, waarbij de besluiten zijn opgedeeld naar de volgende categorieën

1. Pensioenbeheer
2. Vermogensbeheer
3. Communicatie en deskundigheid
4. Bedrijfsvoering en uitbesteding

Per categorie wordt hieronder een opsomming gegeven van de in dit kader meest relevante besluiten.

4.1 Pensioenbeheer

Toeslagverlening per 1 januari 2012

Per 1 januari 2012 was het DB, gelet op de financiële positie van het fonds, opnieuw niet in staat om toeslagen te verlenen. Dit betekent dat sinds 1 januari 2009 de pensioenen niet konden worden aangepast aan de gestegen prijzen. Gelet op de geraamde dekkingsgraad per 31 december 2011 van 94,7% hebben de toezichthoudende bestuursleden vastgesteld dat dit besluit onvermijdelijk was. Bovendien konden ook de pensioengevende salarissen van de arbeidsongeschikte deelnemers niet worden verhoogd per 1 januari 2012.

Evaluatie herstelplan 2011 en voorgenomen korting opgebouwde pensioenen per 1 april 2013

In de vergadering van het DB op 19 januari 2012 is de evaluatie van het herstelplan met de actuaris besproken. Uitgaand van een geraamde dekkingsgraad per 31 december 2011 van 94,7% bleek dat het herstelplan niet langer haalbaar was. Om per 31 december 2013 de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,5% te halen, is een korting van de opgebouwde pensioenen per 1 april 2013 met maximaal 1,6% noodzakelijk. Dit betreft een voorwaardelijke korting. Als de financiële positie in het jaar 2012 alsnog voldoende herstelt, kan deze korting achterwege blijven. De werkgever heeft aangegeven een bijstorting financieel niet verantwoord te vinden. De toezichthoudende bestuursleden delen de mening van het DB dat alle overige mogelijkheden zijn onderzocht en dat het aankondigen van een voorwaardelijke korting onvermijdelijk is.

Daarnaast is door Mercer vastgesteld dat als gevolg van de gedaalde rente en de gestegen levensverwachting de premie niet langer kostendekkend is. Uit overleg met de werkgever is vast komen te staan dat de werkgever een verdere verhoging van de vaste premie niet opportuun acht. Om het huidige opbouwniveau en de risico-opslag te handhaven zou de deelnemersbijdrage verhoogd moeten worden tot 18%. Dit was naar het oordeel van het DB geen reële optie. De toezichthouders constateren dat op grond van artikel 4 lid 2 het bestuur bevoegd is de toekomstige pensioenopbouw te verlagen en stemt in met het besluit van het DB om de opbouwpercentages voor het jaar 2012 voor alle regelingen met 15,4% te verlagen.

In de vergadering van 24 september 2012 is een memo besproken waarin een aantal vragen worden gesteld die beantwoord dienen te worden om tot uitvoering van het voorgenomen kortingsbesluit te kunnen overgaan. De toezichthouders kunnen zich vinden in het voorstel om te korten met een uniform percentage. Alleen de groep met een nominaal pensioen wordt hiervan uitgezonderd. De toezichthouders zijn van mening dat dit besluit goed is beargumenteerd. Wel wordt hierbij de kanttekening geplaatst dat ook de relatief lage korting een rol speelt bij deze besluitvorming. Wanneer in de toekomst onverhoopt een hogere korting aan de orde zou zijn, zou dit aanleiding kunnen zijn om toch een bepaalde mate van differentiatie aan te brengen. Als voorbeeld hiervan is genoemd de groep met “kleine pensioenen”. Verder stellen zij vast dat dit voorgenomen besluit ook naar DNB goed is toegelicht in het door DNB daartoe opgestelde format. Door middel van dit vragenformulier heeft CRH Pensioenfonds gemotiveerd dat er sprake is van evenwichtige belangenbehartiging. Vastgesteld is dat het besluit in overeenstemming is met de fondsdocumenten zoals uitvoeringsovereenkomst, reglement, ABTN en crisisplan.

Statuten

Op aangeven van DNB is in het verslagjaar een wijzigingsvoorstel voor de statuten van het fonds opgesteld. Hierin is de taakverdeling tussen het DB en de toezichthouders nader uitgewerkt. Bovendien is een passage opgenomen waarin door het DB de intentie wordt uitgesproken om de gedelegeerde taken en bevoegdheden zodanig uit te voeren dat deze niet leiden tot onomkeerbare gevolgen alvorens de overige Bestuursleden hun toezichthoudende taak hebben verricht. Verder is de zittingstermijn van het bestuurslid namens de gepensioneerden opgenomen. Daarnaast is geregeld dat een puur formele wijziging van de statuten buiten de vergadering van deelnemers om kan worden doorgevoerd. De toezichthoudende Bestuursleden hebben geconstateerd dat de vergadering van deelnemers heeft ingestemd met de voorgestelde wijzigingen en stellen vast dat de akte van statutenwijziging in het jaar 2012 is gepasseerd.

ABTN

In het jaar 2012 is de ABTN geactualiseerd. De toezichthouders hebben vastgesteld dat het crisisplan thans deel uitmaakt van de ABTN. Het crisisplan is voor de door DNB gestelde deadline van 1 mei 2012 vastgesteld.

Continuïteitsanalyse

Ook in het verslagjaar is de verplichte continuïteitsanalyse niet uitgevoerd. Het DB is voornemens deze analyse te laten uitvoeren wanneer de nieuwe pensioenregeling van kracht is. Naar verwachting zal dit per 1 januari 2014 het geval zijn. Ook de certificerend actuaaris heeft aangegeven zich hierin te kunnen vinden. De toezichthouders scharen zich achter het besluit van het DB om de continuïteitsanalyse uit te stellen.

Actuarieel rapport, jaarverslag boekjaar 2011 en rapport certificerend actuaaris

In de vergadering van 18 juni 2012 is het actuarieel rapport en het jaarverslag over 2011 inhoudelijk besproken. Hierop is een toelichting gegeven door de actuaaris. Belangrijkste conclusie is dat op grond van de gepresenteerde dekkingsgraad per 31 december 2011 een voorwaardelijke korting van de opgebouwde pensioen noodzakelijk is met 1,6 per 1 april 2013 tenzij de dekkingsgraad in de loop van het jaar 2012 in voldoende mate herstelt.

De certificerend actuaaris heeft in zijn rapport een aantal aandachtspunten benoemd. Een aantal van deze punten was ook al in het verslag over het vorig boekjaar opgenomen. Deze punten zijn afgehandeld in de vergadering van de beleggingscommissie op 5 november 2012.

Hoogte administratiekosten

De toezichthouders hebben kennis genomen van de toelichting in het jaarverslag 2011 bij de hoogte van de administratiekosten. Geconcludeerd wordt dat de hoogte van deze kosten gunstig afsteekt bij wat er in de pensioenbranche gebruikelijk is.

Look-through beleggingen

De toezichthouders hebben vastgesteld dat de uitsplitsing van de aandelenportefeuille naar bedrijfstak en valuta thans deel uit maakt van de beleggingsrapportage die in 2012 beschikbaar is gekomen. Tijdens de studiedag op 19 november 2012 is deze vernieuwde beleggingsrapportage uitgebreid aan het bestuur toegelicht.

Oordeel Verantwoordingsorgaan

In het oordeel van het Verantwoordingsorgaan over het jaar 2011 werd geconcludeerd dat het DB haar taak op een gedegen wijze heeft uitgevoerd. Het bestuur miste hierbij de visie op de rol van de toezichthoudende bestuursleden en het functioneren van het voltallige bestuur binnen de one-tierboard constructie. Hierdoor zou de indruk kunnen ontstaan dat het Verantwoordingsorgaan geen oordeel had over de wijze waarop het toezicht binnen het fonds is geregeld. Op 19 oktober 2012 is deze kwestie door het DB besproken met het Verantwoordingsorgaan. Vastgesteld werd dat bedoeld was een positief oordeel uit te spreken over het functioneren van het voltallige bestuur, inclusief de wijze waarop het intern toezicht is uitgevoerd. Bij nader inzien had dit anders moeten worden geformuleerd.

Crisisplan

De toezichthouders hebben kennis genomen van de beleidsregels die door DNB zijn opgesteld met betrekking tot het crisisplan. In de vergadering van 17 april 2012 is dit crisisplan door het bestuur vastgesteld. Dit crisisplan maakt deel uit van de ABTN.

Pensioenakkoord

Op 19 september 2012 is de door de werkgever benoemde werkgroep “nieuwe pensioenregeling” van start gegaan. Doel van deze werkgroep is om de pensioenregeling van CRH Pensioenfonds aan te passen aan de per 1 januari 2014 geldende fiscale en andere wettelijke eisen. Namens het bestuur nemen de heren Erkamp en Gortzak deel aan deze werkgroep. Actieve communicatie vanuit de werkgroep zal plaatsvinden in 2013.

Vooruitblik evaluatie herstelplan 2012

In het vierde kwartaal van 2012 is een inschatting gemaakt van de financiële positie van CRH Pensioenfonds per 31 december 2012. De verwachting was dat de dekkingsgraad zich binnen de termijn van het korte termijn herstelplan zou kunnen ontwikkelen boven de vereiste minimale dekkingsgraad van 104,5% per 31 december 2013. Dit zou betekenen dat de aangekondigde korting van de opgebouwde en ingegane pensioenen per 1 april 2013 met maximaal 1,6% niet doorgevoerd hoeft te worden. De toezichthouders zijn verheugd over de positieve ontwikkeling van de financiële positie van het fonds in het jaar 2012. Men realiseert zich echter dat dit voor een belangrijk deel te danken is aan de introductie van de UFR waardoor de dekkingsgraad in het jaar 2012 met 4,4% toenam. Verder delen de toezichthouders de visie van het DB dat gelet op de lage rentestand het bestuur genoodzaakt zal zijn de opbouwpercentages voor het jaar 2013 opnieuw te verlagen en dat de mogelijkheid reëel is dat in 2014 eventueel opnieuw een korting zal moeten worden toegepast.

4.2 Vermogensbeheer

Hoogte van de vermogensbeheerfee

Op 29 juni 2012 is een conference call belegd over de beheerfee van de aandelenportefeuille bij ING. Tijdens deze telefonische vergadering met het Algemeen Bestuur is het voorstel van de beleggingscommissie besproken om te switchen van het Multimanagerfonds naar het INI Global Equity fonds. Hierdoor daalt de gemiddelde beheerfee van 0,55% naar 0,35%. Verder is door onderhandeling met ING een verdere verlaging van de beheerfee bedongen van 0,35% naar 0,30%. De toezichthouders kunnen zich vinden in dit voorstel. Zij zijn echter van mening dat een verdere verlaging van de beheerfee reëel is. Zij machtigen de heer Erkamp om dit met ING verder

af te wikkelen en daarbij te trachten een verder verlaging van de beheerfee te bewerkstelligen. De toezichthouders stellen met tevredenheid vast dat de heer Erkamp er uiteindelijk in is geslaagd een beheerfee staffel af te spreken die resulteert in een beheerfee van ongeveer 28 basispunten.

Ten aanzien van de vastrentende portefeuille vindt ook nog een onderhandeling plaats over de hoogte van de beheerfee. Het DB heeft ING gevraagd de fee voor het All Grade Long Duration Fonds te verlagen van 27 naar 24 basispunten. Binnen de beleggingscommissie is door de externe beleggingsadviseur aangegeven dat dit een marktconform niveau is. De toezichthouders staan positief tegenover het feit dat het DB de nadruk legt op de marktconforme tarieven. De toezichthouders spreken de verwachting uit dat overeenstemming bereikt zal worden met ING en dat vervolgens het nieuwe vermogensbeheermandaat op korte termijn definitief kan worden ondertekend.

Afdekken valutarisico

De toezichthouders hebben vastgesteld dat in het boekjaar 2012 geen wijziging is opgetreden in het beleid ten aanzien van het afdekken van het valutarisico. Dit betekent dat er nog steeds sprake is van een strategische afdekking van 100% van de dollar, de yen en het pond in de aandelenportefeuille. Het pond wordt echter op tactische gronden niet afgedekt terwijl de overige twee valuta conform het strategisch beleid volledig worden afgedekt.

Afdekken renterisico

In de bestuursvergadering van 17 april 2012 heeft het bestuur kennis genomen van het advies van de beleggingscommissie om bij een daling van de 30 jaars swaprente beneden de 2,25% te onderzoeken of het mogelijk is de mate van afdekking van het renterisico te verlagen. Nadat de rente beneden de 2,25% was gezakt heeft een conference call plaatsgevonden met het bestuur en vertegenwoordigers van het pensioenbureau. Tijdens deze conference call hebben de toezichthouders hun goedkeuring gegeven aan het voorgenomen besluit van het DB om de strategische mate van renteafdekking terug te brengen van 64% naar 50%. Dit is conform de afspraak dat het DB geen onomkeerbare besluiten neemt alvorens de toezichthouders zijn geconsulteerd. De toezichthouders stellen vast dat dit besluit is genomen nadat advies was ingewonnen bij de beleggingsadviseur van het fonds en de heer Van de Kuilen die als klankbordadviseur van het DB optreedt. Tevens is door de actuaris inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen zijn voor de hoogte van het Vereist Vermogen. Het besluit is hiermee adequaat beargumenteerd. In het verslag van de conference call d.d. 21 mei 2012 zijn de argumenten die aan het besluit ten grondslag hebben gelegen grondig gedocumenteerd.

Nadat de rente verder was gedaald is op advies van de beleggingscommissie d.d. 5 juni 2012 tijdens een conference call op 8 juni 2012 door het bestuur besloten de mate van renteafdekking verder terug te brengen van 50% naar 45%. Hierbij is onderstaande staffel vastgesteld.

Rente	Mate van afdekking
2,00%	45%
1,75%	40%
1,50%	35%

De toezichthouders stellen vast dat ook dit besluit op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen en adequaat is gedocumenteerd in het verslag van deze conference call.

Verklaring beleggingsbeginselen

De toezichthouders constateren dat op 18 juni 2012 de verklaring beleggingsbeginselen is vastgesteld. Dit document wordt als bijlage toegevoegd aan de ABTN.

4.3 Communicatie en deskundigheid

Voorgenomen korting opgebouwde pensioenen

De communicatie over het voornemen om de opgebouwde pensioenen per 1 april 2013 met 1,6% te verlagen is in overleg met de werkgever tot stand gekomen. De werkgever heeft in de gezamenlijk opgestelde brief uitleg kunnen geven bij het besluit om niet bij storten. Verder heeft de werkgever aangegeven de vaste premie niet te verhogen zodat de opbouwpercentages met ongeveer 15% moesten worden verlaagd.

Nieuwe Website

De toezichthouders hebben vastgesteld dat begin november 2012 de vernieuwde website van het fonds is gelanceerd. De nieuwe website is tot stand gekomen binnen de werkgroep Deskundigheid en Governance. Hiermee is de kwaliteit van de informatievoorziening aanmerkelijk verbeterd.

Deskundigheidsbevordering

Op 19 november 2012 heeft een cursusdag plaatsgevonden voor bestuur en pensioenbureau. Dit evenement is georganiseerd door de werkgroep Deskundigheid en Governance. Het ochtendprogramma stond in het teken van de nieuwe rapportage van de vermogensbeheerder. Onder leiding van Gerard van de Kuilen heeft het voltallige bestuur en pensioenbureau tijdens een interactieve sessie kennis kunnen nemen van de vernieuwde beleggingsrapportage. Insteek hierbij was om inzichtelijk te maken welke beleggingsrisico's het pensioenfonds loopt.

Tijdens de middagsessie is door Henk van den Heuvel van Mercer ingegaan op het onderwerp "korten van opgebouwde pensioenen". Tijdens deze sessie is het besluitvormingsproces van het bestuur nog eens tegen het licht gehouden. Vastgesteld is dat dit voorgenomen besluit adequaat is onderbouwd. Verder is tijdens de bijeenkomst ingegaan op de verschillen tussen nominaal en reëel pensioen. Dit laatste onderwerp van belang bij het ontwerp van de nieuwe pensioenregeling die voor 2014 gepland staat.

Daarnaast hebben individuele bestuursleden seminars bezocht van organisaties als DNB, Mercer, pensioenfederatie en ING Investment Management.

Evaluatie functioneren Bestuur

Het DB heeft in de vergadering van 14 december 2012 het functioneren van het Bestuur en het intern toezicht geëvalueerd. De toezichthouders kunnen zich vinden in het oordeel van het DB dat het bestuur als team goed functioneert. Er is naar het oordeel van het DB sprake van een goede rolverdeling waarbij de individuele bestuursleden elkaar goed aanvullen.

4.4 Bedrijfsvoering en uitbesteding

Risicoanalyse

Vastgesteld wordt dat in het jaar 2012 de risico's zoals beschreven in de risicomangement tool van het fonds volledig zijn doorlopen. Het DB heeft wel de werkwijze enigszins aangepast. In plaats van elke vergadering een aantal risico's te behandelen is er nu voor gekozen om de gehele lijst in één keer te behandelen. Het DB heeft hiertoe op 7 mei 2012 een speciale bijeenkomst gehouden.

Begroting 2013

In de vergadering van 5 november 2012 is de begroting voor het jaar 2013 behandeld. De toezichthouders zijn van mening dat deze begroting een beheerste stijging van de kosten laat zien.

5. Conclusie en aanbevelingen

De toezichthouders zijn van mening dat de financiële positie van het fonds zich in het jaar 2012 bevredigend heeft ontwikkeld. Het bestuur heeft steeds door middel van een extra vergadering of conference call op adequate wijze kunnen reageren op de marktomstandigheden.

Vastgesteld wordt dat overleg met ING heeft geleid tot een verlaging van de beheerfee. De toezichthouders bevelen aan om de gemaakte afspraken zo spoedig mogelijk te formaliseren in een nieuw vermogensbeheermandaat.

De toezichthouders hebben geconstateerd dat een werkgroep bezig is met de aanpassing van de huidige pensioenregeling. De toezichthouders verzoeken het DB te bewaken dat de planning hierbij nauwlettend wordt gevolgd. Een nieuwe pensioenregeling kent immers vele consequenties op administratief, juridisch en communicatief terrein.

In de loop van 2013 zal naar verwachting de Wet versterking bestuur pensioenfondsen definitief van kracht worden. De toezichthouders zijn van mening dat het bestuur zal moeten voldoen aan deze nieuwe wettelijke bepalingen en tegelijkertijd van de gelegenheid gebruik kan maken om te voorzien in de vacatures die naar verwachting per 1 januari 2014 zullen ontstaan.

Rijswijk, april 2013

R.W.T.H de Kok

A.H.M. Lavrijssen

P.J.M. Ruigrok

F.G. van Schie

1. Balans per 31 december (na voorgestelde bestemming saldo van baten en lasten)

	<i>toelichting</i>	2012 1.000 EUR	2011 1.000 EUR
ACTIEF			
A. Beleggingen voor risico pensioenfond	(2.1)		
1. Aandelen		155.263	106.893
2. Vastrentende waarden		341.857	308.315
3. Derivaten	(2.2)	2.122	-/- 1.132
B. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen			
1. Garantiecontracten		10.527	10.596
C. Vorderingen en overlopende activa	(2.3)	1.935	298
D. Liquide middelen	(2.4)	1.373	2.229
		<u>513.077</u>	<u>427.199</u>
PASSIEF			
A. Stichtingskapitaal en reserves			
I. Overige reserves	(2.5)	17.015	-/- 21.780
B. Technische voorzieningen	(2.6)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		481.152	433.936
Herverzekeringsdeel voorziening pensioenverplichtingen		10.527	10.596
Overige technische voorzieningen		3.403	3.308
C. Schulden en overlopende passiva	(2.7)	980	1.139
		<u>513.077</u>	<u>427.199</u>
Dekkingsgraad (in %)		103,5	95,0

2. Staat van baten en lasten 2012

		2012	2011
		1.000	1.000
	<i>toelichting</i>	EUR	EUR
BATEN			
A. Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	(3.1)	25.751	24.094
B. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(3.2)	70.347	34.575
C. Overige baten	(3.3)	283	245
		<u>96.381</u>	<u>58.914</u>
LASTEN			
D. Pensioenuitkeringen	(3.4)	9.267	8.711
E. Pensioenuitvoeringskosten	(3.5)	777	785
F. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds:	(3.6)		
- Pensioenopbouw		21.714	20.752
- Toeslagverlening		9	8
- Rentetoevoeging		6.946	4.764
- Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor Pensioenuitkeringen		-/- 9.394	-/- 8.817
- Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten		-/- 1.238	-/- 1.198
- Wijziging marktrente		25.243	63.571
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-/- 154	-/- 336
- Omrekening overlevingstafels		4.784	0
- Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		-/- 694	-/- 792
G. Mutatie overige technische voorzieningen	(3.7)	95	246
H. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		0	0
I. Saldo overdrachten van rechten	(3.8)	118	314
J. Overige lasten	(3.9)	113	123
		<u>57.586</u>	<u>88.131</u>
Saldo van baten en lasten		<u>38.795</u>	<u>-/- 29.217</u>

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is toegevoegd aan de overige reserves.

In duizenden euro

3. Kasstroomoverzicht over 2012

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	24.799	24.368
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	130	887
Betaalde pensioenuitkeringen	-/- 10.429	-/- 8.575
Betaald in verband met overdracht van rechten	-/- 133	-/- 1.201
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-/- 801	-/- 888
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraar	525	514
Betaalde premies herverzekering	-/- 46	-/- 40
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	14.045	15.065
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	138.810	33.592
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	12.306	10.209
Aankopen beleggingen	-/-165.775	-/- 58.073
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-/-242	97
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-/-14.901	-/-14.175
Netto-kasstroom in jaar	-/- 856	890
Liquide middelen per 31 december	1.373	2.229
Liquide middelen per 1 januari	2.229	1.339
Mutatie liquide middelen	-/-856	890

Toelichting op de jaarrekening

Bedragen in deze toelichting luiden in duizenden euro, tenzij expliciet anders aangegeven.

1. Algemene toelichting

1.1 Informatie over het pensioenfonds

Stichting CRH Pensioenfonds is opgericht in 1946 en is statutair gevestigd te Rijswijk. Het doel van Stichting CRH Pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerde deelnemers en hun nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Ook voorziet het fonds in voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een collectieve beschikbare premieregeling. De werkgever stelt jaarlijks een vaste premie ter beschikking. Deze premie wordt aangewend voor de aanspraken op basis van het pensioenreglement, de voor de uitvoering noodzakelijke uitvoeringskosten en de aan te houden buffers. Alle actuariële- en beleggingsrisico's zijn voor rekening van de verzekerden van het fonds. Door betaling van genoemde premie voldoet de werkgever aan al haar verplichtingen. De werkgever kan niet aansprakelijk gesteld worden voor een tekort van het fonds. Evenmin kan de werkgever aanspraak maken op enig overschot van het fonds. Wanneer het fonds financieel ernstig tekort komt, is het mogelijk dat de reeds opgebouwde aanspraken worden verlaagd.

Herverzekeringsbeleid

Het fonds heeft het nabestaanden- en wezenpensioen op risicobasis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij door middel van een stop-lossdekking. Het huidige contract is per 1 januari 2008 van kracht geworden.

1.2. Grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op basis van de wettelijke bepalingen van Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfonds.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijs, met uitzondering van de beleggingen en de voorziening voor pensioenverplichtingen die zijn gewaardeerd tegen reële waarde.

Schattingswijzigingen boekjaar 2012

De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen is met ingang van 31 december 2012 gebaseerd op de meest recente overlevingstafel, namelijk op de AG-Prognosetafel 2012-2062. Hierbij worden de sterftekans gecorrigeerd met leeftijdsafhankelijke correctiefactoren waarbij rekening wordt gehouden met de gemiddelde hoogte van het salaris. Als gevolg van deze wijziging nam de voorziening pensioenverplichtingen met ongeveer €4,8 miljoen toe.

Sinds 30 september 2013 wordt door DNB bij de vaststelling van de rentetermijnstructuur rekening gehouden met de zogeheten "ultimate forward rate". Deze rentecurve bestaat tot een looptijd van 20 jaar uit de risicovrije swaprente. Voorbij dit punt vindt een extrapolatie plaats waarbij de éénjarige forward rente naar een stabiel lange termijn niveau convergeert van 4,2%. De dekkingsgraad nam hierdoor toe met circa 4,4%.

1.3 Samenvatting van belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

1.3.1 Valutaomrekening

Transactie in vreemde valuta worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op de balansdatum.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling dan wel de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
US Dollar	1,31840	1,29815
Japanse Yen	113,99545	99,97970
Britse Pond	0,81110	0,83530

1.3.2 Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

1.3.3 Financiële instrumenten

Vrijwel alle activa en passiva van het pensioenfonds zijn financiële instrumenten.

Bij de eerste verwerking van een financieel actief of financiële verplichting wordt dit actief of deze verplichting gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie of schattingsmethoden. Bij deze schattingsmethoden wordt de reële waarde benaderd:

- door deze af te leiden uit de reële waarde van zijn bestanddelen of een soortgelijk instrument indien voor de bestanddelen ervan of een soortgelijk instrument wel een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen; of
- met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en waarderingstechnieken.

De waardering na eerste verwerking hangt af van de classificatie van het financiële instrument.

Financiële activa als onderdeel van de beleggingsportefeuille

Deze categorie wordt na de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde zonder aftrek van eventuele transactiekosten bij vervreemding. Baten of lasten die voortvloeien uit veranderingen in de reële waarde worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Overige vorderingen en financiële verplichtingen

Overige vorderingen en financiële verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs wordt bepaald door middel van de effectieve-rentemethode verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

1.3.4 Beleggingen

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Voor aandelen en participaties in instellingen welke niet beursgenoteerd zijn wordt de reële waarde benaderd met algemeen aanvaarde waarderingsmodellen, hoofdzakelijk gebaseerd op de discounted cashflow methode.

Vastrentende waarden

Hieronder zijn opgenomen:

- Obligaties;
- Hypothecaire leningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente;
- Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden;
- Deposito's.

Beursgenoteerde obligaties en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in obligaties worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Voor obligaties en participaties in instellingen welke niet beursgenoteerd zijn wordt de reële waarde benaderd met algemeen aanvaarde waarderingmodellen, hoofdzakelijk gebaseerd op de discounted cashflow methode.

Hypothecaire leningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente worden gewaardeerd tegen de geschatte toekomstige netto kasstromen die uit de beleggingen zullen toevloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente, rekening houdend met het risicoprofiel, waaronder het krediet- en liquiditeitsrisico, en de looptijd van de belegging.

Derivaten

Derivaten zijn financiële instrumenten die zijn afgeleid van meer traditionele producten zoals aandelen en obligaties. Voorbeelden van derivaten zijn valutatermijncontracten, interest rate swaps, futures, swaptions en credit default swaps. Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering per balansdatum, of als deze er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Posities uit hoofde van derivatencontracten worden opgenomen onder de beleggingen.

1.3.5 Vorderingen, liquide middelen en schulden

Vorderingen die geen deel uitmaken van de beleggingsportefeuille, liquide middelen en schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering van vorderingen wordt zo nodig rekening gehouden met waardeverminderingen wegens oninbaarheid.

1.3.6 Voorziening pensioenverplichtingen, waardering gewijzigd per 31 december 2012

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente welke is gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB.

In tegenstelling tot voorgaande jaren is de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2012 gebaseerd op de gemiddelde rente van de drie voorgaande maanden inclusief een Ultimate Forward Rate (UFR). De gemiddelde rekenrente kwam als gevolg van de toevoeging van de UFR-methodiek op 2,52% in plaats van 2,33%. Zonder deze gewijzigde methodiek zou de dekkingsgraad per 31 december 2012 ongeveer 4,1% lager zijn uitgevallen dan de in dit verslag genoemde 103,5%.

De inschatting van de toekomstige kasstromen vindt plaats door rekening te houden met actuele overlevingsgrondslagen. Conform het advies van de actuaris wordt de voorziening pensioenverplichtingen met ingang van 1 januari 2012 gebaseerd op de in het jaar 2012 gepubliceerde AG-Prognosetafel 2012-2062. Deze tafel wordt gecorrigeerd op basis van leeftijdsafhankelijke correctiefactoren waarbij rekening is gehouden met het feit dat er een verband bestaat tussen overlevingskansen en de hoogte van het inkomen. Bij de berekening van de voorziening

pensioenverplichtingen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenreglementen en van de over de verstreken dienstjaren verworven aanspraken.

Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of over de aanspraken en de reeds ingegane pensioenen toeslag wordt verleend en in hoeverre dit zal gebeuren. Besluiten welke voor balansdatum hebben plaatsgevonden worden meegenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

De bij de berekening in aanmerking genomen partnerfrequenties voor mannen en vrouwen zijn gebaseerd op statistieken van CBS. Voor de verzekering van het nabestaandenpensioen is aangenomen dat de partner drie jonger is dan de verzekerde man en drie jaar ouder dan de verzekerde vrouw. Met toekomstige administratie- en excassokosten wordt rekening gehouden door een opslag te hanteren van 1,25% van de pensioengrondslagsom ter dekking van de administratiekosten en 2% van de netto premie in verband met toekomstige excassokosten.

De jaarlijkse pensioenopbouw van de arbeidsongeschikte deelnemers is begrepen in de opgebouwde aanspraken. Voor de toekomstige opbouw van deze deelnemers is in de voorziening pensioenverplichtingen begrepen de contante waarde van de toekomstige vrijgestelde premies. Hierbij wordt rekening gehouden met de mate van premievrije opbouw, die afhankelijk is van de mate van arbeidsongeschiktheid. Hierbij is ervan uitgegaan dat er geen revalidatie zal plaatsvinden. Tevens is rekening gehouden met de toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschiktheid zullen worden verklaard. Met betrekking tot deze laatste categorie is de verplichting geschat op basis van ervaringscijfers.

1.3.7 Grondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Premiebijdragen

Als premiebijdragen worden verantwoord de op het boekjaar betrekking hebbende bijdragen van werkgevers en deelnemers welke voor het boekjaar zijn vastgesteld, respectievelijk bekend zijn geworden, waarbij rekening is gehouden met eventueel verleende premiekortingen en/of premieopslagen.

Beleggingsresultaten

Beleggingsresultaten bestaan uit:

- Directe beleggingsopbrengsten
- Indirecte beleggingsopbrengsten
- In aftrek gebrachte kosten van vermogensbeheer

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op ontvangen huren, dividenden en rente. Huuropbrengsten worden lineair opgenomen gedurende de huurperiode. Dividenden worden in de staat van baten en lasten verwerkt indien het fonds daarop recht heeft verkregen en hun ontvangst waarschijnlijk is. Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de staat van baten en lasten verwerkt indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waardestijgingen of waardedalingen van de beleggingen.

De in aftrek gebrachte kosten van vermogensbeheer hebben betrekking op de exploitatie-kosten van vastgoed (inclusief reparatie en onderhoud) gedurende de verslagperiode alsmede met de overige kosten van vermogensbeheer.

Pensioenuitkeringen

Pensioenen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De kosten worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De bij overdracht van pensioenen bepaalde overdrachtswaarden zijn gebaseerd op de wettelijke berekeningsgrondslagen. De in- en uitgaande waardeoverdrachten worden toegerekend aan het verslagjaar waarin de bijbehorende pensioenaanspraken zijn verwerkt.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

De mutatie voorziening voor pensioenverplichtingen bestaat uit de volgende componenten:

Pensioenopbouw: de kosten van één jaar inkoop; toerekening vindt plaats aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt.

Toeslagverlening: de toeslag wordt als last verwerkt voor zover vóór balansdatum een besluit daartoe genomen is.

Rentetoevoeging: de voorziening wordt opgerent op basis van de nominale rente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur met een looptijd van één jaar.

Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten: de vrijval wordt ten gunste van het resultaat verwerkt in de periode waarin de lasten bij de berekening aan de voorziening waren voorzien.

Wijziging marktrente: het effect van de aanpassing van de marktrente gedurende het jaar op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur wordt ultimo het verslagjaar bepaald en in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten: het saldo van actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarin zij betrekking hebben.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten worden opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

1.4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de directe methode. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Het aan koersveranderingen toe te schrijven verschil tussen de in het kasstroomoverzicht gerapporteerde totale netto-kasstroom en de mutatie van de in de balans opgenomen geldmiddelen wordt afzonderlijk in het kasstroomoverzicht vermeld als onderdeel van de aansluiting tussen de netto-kasstroom en de balansmutatie van de geldmiddelen. Onder liquide middelen zijn opgenomen de bij banken aangehouden rekening-courantsaldi alsmede deposito's en callgelden.

2. Toelichting op de balans

2.1 Beleggingen

Het verloop van de beleggingen is als volgt.

2012

	Aandelen	Vastrentende	Overige	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	106.893	308.315	-/- 1.132	414.076
Aankopen	97.037	68.738	0	165.775
Verkopen/expiratie	65.227	75.294	-/- 1.711	138.810
Herwaardering	16.560	40.098	1.543	58.201
Stand per 31 december	155.263	341.857	2.122	499.242

Specificatie per regio	Aandelen	Vastrentende	Overige	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
EU overig	77.482	316.608	2.122	396.212
Noord-Amerika	55.182	11.033		66.215
Azië/Pacific	8.404	52		8.456
Overige	14.195	14.164		28.359
Totaal	155.263	341.857	2.122	499.242

Specificatie per bedrijfstak	Aandelen	Vastrentende	Overige	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Overheid		148.362		148.362
Financiële instellingen	35.273	37.918	2.122	75.313
Nijverheid, handel, industrie	46.680	113.002		159.682
IT, telecom	25.097			25.097
Energie	16.746			16.746
Overige	31.467	42.575		74.042
Stand per 31 december	155.263	341.857	2.122	499.242

De aandelenportefeuille is belegd in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen van ING Investment Management.

2011

	Aandelen 1.000 EUR	Vastrentende Waarden 1.000 EUR	Overige beleggingen 1.000 EUR	Totaal 1.000 EUR
Stand per 1 januari	127.225	239.964	-/- 1.811	365.378
Aankopen	5.914	52.159	0	58.073
Verkopen/expiratie	18.711	17.461	-/- 2.580	33.592
Herwaardering	-/- 7.535	33.653	-/- 1.901	24.217
Stand per 31 december	106.893	308.315	-/- 1.132	414.076

Specificatie per regio	Aandelen 1.000 EUR	Vastrentende Waarden 1.000 EUR	Overige beleggingen 1.000 EUR	Totaal 1.000 EUR
EU overig	39.640	275.236	-/- 1.132	313.744
Noord-Amerika	36.391	1.736		38.127
Azië/Pacific	25.097			25.097
Overige	5.765	31.343		37.108
Totaal	106.893	308.315	-/- 1.132	414.076

Specificatie per bedrijfstak	Aandelen 1.000 EUR	Vastrentende Waarden 1.000 EUR	Overige Beleggingen 1.000 EUR	Totaal 1.000 EUR
Overheid		157.013		157.013
Financiële instellingen	17.805	17.008	-/- 1.132	33.681
Nijverheid, handel, industrie	39.418	97.983		137.401
IT, telecom	21.121			21.121
Energie	13.387			13.387
Overige	15.162	36.311		51.473
Stand per 31 december	106.893	308.315	-/- 1.132	414.076

2.2 Derivaten

Het fonds maakt gebruik van derivaten om risico's af te dekken. Het is het beleid van het fonds om geen derivaten af te sluiten voor speculatieve doeleinden. Het kenmerk van derivaten is dat bij het aangaan van het contract veelal geen kasstromen plaatsvinden (waarde nihil) maar dat door de hoge mate van 'leverage' de waarde van de contracten nadien erg volatiel is en een grote impact kan hebben op het resultaat van het fonds. De volgende tabel laat de marktwaarde van de derivaten zien in relatie tot de onderliggende waarden. De onderliggende waarde is de maatstaf op basis waarvan waardeveranderingen worden gemeten en afgerekend.

	2012			2011		
	Actief 1.000 EUR	Passief 1.000 EUR	Onderliggende waarde 1.000 EUR	Actief 1.000 EUR	Passief 1.000 EUR	Onderliggende waarde 1.000 EUR
Valuta- swaps	2.122	0	74.118	30	1.162	52.824

2.3 Vorderingen en overlopende activa

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Te vorderen premies werkgevers	1.050	139
Aanvullingsfonds Cementbouw	629	1
Te vorderen dividend belasting	70	0
Lopende intrest	68	62
Te vorderen beheer en transitie fee ING	80	74
Overige	38	22
Stand ultimo boekjaar	1.935	298

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

2.4 Overige activa

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Liquide middelen ultimo boekjaar	1.373	2.229

Onder de liquide middelen zijn opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

2.5 Stichtingskapitaal en reserves

Het verloop is als volgt:

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand ultimo vorig boekjaar	-/- 21.780	7.437
Bestemming resultaat boekjaar	38.795	-/- 29.217
Stand ultimo boekjaar	17.015	-/- 21.780

De pensioenwet stelt eisen aan het eigen vermogen van pensioenfondsen. De voor het fonds relevante kengetallen in relatie tot de dekkingsgraad zijn als volgt.

	2012	2011
Minimaal vereist eigen vermogen	104,4%	104,5%
Vereist eigen vermogen	114,1%	114,1%
Dekkingsgraad ultimo boekjaar	103,5%	95,0%

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van een standaard model. De dekkingsgraad wordt bepaald als het vermogen van het fonds gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen.

Herstelplan

Per 30 maart 2008 is het fonds in een situatie van reservetekort beland. Op 20 oktober 2008 heeft het fonds een lange termijn herstelplan ingediend bij DNB. In dit plan werd geconcludeerd dat de dekkingsgraad berekend op marktwaarde zich ruim binnen de gestelde termijn van 15 jaar ontwikkelt tot het niveau van het vereist vermogen.

Op 19 november 2008 heeft het fonds aan DNB gemeld dat er ultimo oktober 2008 sprake is van een dekkingstekort. Op grond hiervan heeft het fonds op 31 maart 2009 een gecombineerd herstelplan voor de korte en lange termijn ingediend. Per brief d.d. 29 juni 2009 heeft DNB medegedeeld in te stemmen met het langetermijnherstelplan als bedoeld in artikel 138, lid 2 PW en met het kortetermijnherstelplan als bedoeld in artikel 140, lid 2 PW. Het herstelplan laat zien dat het fonds binnen de vastgestelde termijn van 5 jaar herstelt naar een dekkinggraad boven het minimaal vereist vermogen. Deze doelstelling wordt bereikt door de toeslagverlening in die periode te beperken. Per 31 december 2011 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het herstelplan. De dekkinggraad zou volgens het herstelplan per deze datum 99,4% moeten bedragen. De dekkinggraad bedroeg per deze datum 95,0%. Het fonds liep hiermee achter op het herstelplan. Het bestuur restte vervolgens geen andere mogelijkheid dan een voorwaardelijke korting van alle opgebouwde en ingegane pensioenen per 1 april 2013 aan te kondigen. Deze korting behoeft echter op grond van de evaluatie van het herstelplan eind 2012 niet plaats te vinden omdat in het jaar 2012 in voldoende mate herstel van de financiële positie heeft plaatsgevonden.

2.6 Technische voorzieningen

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	481.152	433.936
Voorziening pensioenverplichtingen herverzekering	10.527	10.596
Overige technische voorzieningen	3.403	3.308
Stand ultimo boekjaar	495.082	447.840

Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	433.936	355.984
Toevoeging pensioenopbouw	21.714	20.752
Indexatie en overige toeslagen	9	8
Rentetoevoeging	6.946	4.764
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-/- 9.394	-/- 8.817
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-/- 1.238	-/- 1.198
Wijziging marktrente	25.243	63.571
Mutatie overdracht van rechten	-/- 154	-/- 336
Omrekening overlevingstafels	4.784	0
Overige mutaties	-/- 694	-/- 792
Stand per 31 december	481.152	433.936

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld.

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actieven	230.891	210.303
Slapers	110.296	104.854
Gepensioneerden	139.965	118.779
Netto pensioenverplichtingen	481.152	433.936

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

2.6.1 Overige technische voorzieningen

Voorziening Invaliditeitspensioen

Het verloop van de voorziening Invaliditeitspensioen is als volgt.

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand 1 januari	1.337	1.342
Mutatie boekjaar	-/- 18	-/- 5
Stand 31 december	1.319	1.337

Deze voorziening omvat de contante waarde van de ingegane WAO-hiaatpensioenen. Deze voorziening heeft een overwegend langlopend karakter.

IBNR Arbeidsongeschiktheid

Het verloop van de voorziening Invaliditeitspensioen is als volgt.

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand 1 januari	1.971	1.720
Mutatie boekjaar	113	251
Stand 31 december	2.084	1.971

Deze voorziening heeft betrekking op schadegevallen als gevolg van arbeidsongeschiktheid die al wel is opgetreden maar nog niet bij het fonds is gemeld omdat gedurende de eerste twee jaar zieke werknemers door de werkgever worden doorbetaald. De omvang van de niet gemelde schade is geraamd op twee maal de jaarpremie voor voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

2.7 Schulden en overlopende passiva

Schulden pensioenactiviteiten:

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
- Schulden aan werkgevers	82	275
- Te betalen loonheffing	232	241
- Te betalen advies- en administratiekosten	538	562
Overige	128	61
Stand ultimo boekjaar	980	1.139

De schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

3. Toelichting op de staat van baten en lasten

3.1 Premiebijdragen

De premiebijdragen van de aangesloten ondernemingen en deelnemers zijn als volgt.

	2012 1.000 EUR	2011 1.000 EUR
Werkgeversdeel	19.501	18.992
Werknemersdeel	5.291	5.102
Premie overgangsregeling 55-min	959	0
	<u>25.751</u>	<u>24.094</u>

De kostendekkende premie is als volgt opgebouwd.

	2012 1.000 EUR	2011 1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	21.635	20.778
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	3.051	3.013
Opslag voor uitvoeringskosten	1.042	1.015
Totaal	<u>25.728</u>	<u>24.806</u>

Voor de toets op kostendekkendheid is de kostendekkende toetspremie van belang. Deze bedraagt 24.898. De hier tegenover staande feitelijke premie (exclusief Premie overgangsregeling 55-min) is 106 lager en bedraagt 24.792.

3.2 Beleggingsresultaten

Het resultaat op beleggingen is als volgt.

2012	Aandelen 1.000 EUR	Vastrentende waarden 1.000 EUR	Derivaten 1.000 EUR	Overige beleggingen 1.000 EUR	Totaal 1.000 EUR
Direct resultaat	3.231	9.082		75	12.388
Waardeveranderingen	16.560	40.098	1.543		58.201
Kosten vermogensbeheer	166	76			242
Totaal	<u>19.625</u>	<u>49.104</u>	<u>1.543</u>	<u>75</u>	<u>70.347</u>

2011	Aandelen 1.000 EUR	Vastrentende waarden 1.000 EUR	Derivaten 1.000 EUR	Overige beleggingen 1.000 EUR	Totaal 1.000 EUR
Direct resultaat	2.028	8.137		96	10.261
Waardeveranderingen	-/- 7.535	33.653	-/- 1.901		24.217
Kosten vermogensbeheer	-/- 29	-/- 68			-/- 97
Totaal	<u>-/- 5.478</u>	<u>41.858</u>	<u>-/- 1.901</u>	<u>96</u>	<u>34.575</u>

Kosten van vermogensbeheer

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Transactiekosten	564	158
Korting beheervergoeding	322	255
Saldo	242	-/-97

3.3 Overige baten

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Ontvangen FVP-bijdragen	168	245
Koopsummen overkookregeling VUT-beton	115	0
	283	245

3.4 Pensioenuitkeringen

	Aantallen	2012	2011
	31-12-2012	1.000 EUR	1.000 EUR
Ouderdomspensioen	782	7.316	6.748
Nabestaandenpensioen	218	1.704	1.704
Wezenpensioen	42	49	48
Arbeidsongeschiktheidspensioen	55	198	211
	1.097	9.267	8.711

3.5 Pensioenuitvoeringskosten

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Pensioenbureau	345	363
Kosten pensioenadministratie pakket	89	30
Advies- en actuariskosten	168	205
Kosten accountant	50	52
Kosten juridisch adviseur	13	7
Kosten toezichthouders	41	38
Kosten beleggingsadvies	32	55
Opleidingskosten	16	11
Diversen	23	24
	777	785

De kosten van het pensioenbureau zijn gedaald van 363 in 2011 naar 345 in 2012. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door lagere huisvestingskosten op grond van het nieuwe huurcontract.

De kosten van het pensioenadministratiepakket laten een stijging zien van 30 in 2011 naar 89 in 2012. Dit wordt veroorzaakt door de migratie naar een nieuwe versie van het pakket ad 40 en de benodigde aanpassingen in verband met plateau 2 van het Pensioenregister ad 23.

De post advies- en actuariskosten is met 37 gedaald van 205 in 2011 naar 168 in 2012. Deze daling heeft voor 20 betrekking op een efficiencyslag bij de werkzaamheden in het kader van het jaarwerk 2012. Daarnaast was voor een bedrag van 17 een te hoge raming van de kosten voor het jaarwerk 2011 opgenomen.

De kosten van de juridisch adviseur stegen ten opzichte van het vorig jaar met 6 van 7 naar 13. Deze stijging had grotendeels betrekking op de aanpassing van de statuten van het fonds.

De kosten in verband met beleggingsadvies zijn gedaald van 55 in 2011 naar 32 in 2012. Dit houdt verband met de extra advieskosten in 2011 bij de vaststelling van een nieuwe strategische assetallocatie en de voorbereidingen van het nieuwe beleggingsmandaat. In 2012 bestaat de post beleggingsadvies vrijwel geheel uit reguliere advieskosten..

De post opleidingskosten nam met 5 toe ten opzichte van het jaar 2011. Belangrijkste oorzaak hiervan was het feit dat de opleiding van het Verantwoordingsorgaan in 2012 twee dagdelen besloeg en in 2011 één dagdeel.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd. De accountantskosten, zoals hierboven opgenomen als onderdeel van de pensioenuitvoeringskosten, kunnen worden gespecificeerd zoals hieronder weergegeven.

Controle van de jaarrekening

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
	50	52
	50	52

3.6 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2012	2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	433.936	355.984
Pensioenopbouw	21.714	20.752
Toeslagverlening	9	8
Rentetoevoeging	6.946	4.764
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en –uitvoeringskosten	-/- 10.632	-/- 10.015
Wijziging marktrente	25.243	63.571
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-/- 154	-/- 336
Wijziging uit hoofde van verhoging levenskansen	4.784	0
Overige mutaties	-/- 694	-/- 792
Stand per 31 december	481.152	433.936

De post pensioenopbouw betreft de kosten van één jaar diensttijdopbouw. Er heeft per 1 januari 2011 en 2012 geen toeslagverlening plaatsgevonden. De rentetoevoeging is gebaseerd op 1,544% (2011 1,296%) en betreft de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het begin van het boekjaar. De marktrente op basis van de rentetermijnstructuur behorend bij het profiel van de verplichtingen bedraagt per ultimo verslagjaar 2,5% (2011 2,8%) tegen 2,8% (2011 3,4%) aan het begin van het verslagjaar. De omrekening naar de nieuwe rentetermijnstructuur is opgenomen in de post wijziging marktrente. Deze rentedaling bedraagt in 2012 0,3% en in 2011 0,6%. Dit is de oorzaak van de stijging van de voorziening pensioenverplichtingen. De wijziging uit hoofde van overdracht van rechten heeft per saldo voor €17 betrekking op de actuariële waarde van inkomende waardeoverdrachten en voor -/- €171 op uitgaande waardeoverdrachten.

3.7 Mutatie overige technische voorzieningen

Voorziening Invaliditeitspensioen
Voorziening Arbeidsongeschiktheid IBNR

2012	2011
1.000 EUR	1.000 EUR
-/- 18	-/- 5
113	251
95	246

3.8 Saldo overdracht van rechten

Inkomende waardeoverdrachten
Uitgaande waardeoverdrachten

2012	2011
1.000 EUR	1.000 EUR
15	887
133	1.201
118	314

3.9 Overige lasten

Afkopen
Premie herverzekering
Overig

2012	2011
1.000 EUR	1.000 EUR
66	76
46	40
1	7
113	123

4. Risicobeheer

Solvabiliteitsrisico

In het jaarverslag is ingegaan op de beleidsmatige aspecten van het risicobeheer. In deze paragraaf worden de kwantitatieve en kwalitatieve toelichtingen op de posten in de balans opgenomen. Het bestuur van het fonds houdt toezicht op het beheersen van de risico's. Hiertoe is in het boekjaar een matrix opgesteld aan de hand waarvan de diverse risico's periodiek worden getoetst.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen om te kunnen voldoen aan haar (toekomstige) pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten conform de richtlijnen welke bepaald zijn door de toezichthouder. De solvabiliteit wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad en het vereist eigen vermogen. Onderstaand ziet u de solvabiliteit van het fonds berekend op basis van de door de toezichthouder voorgeschreven methodiek waarbij gekeken wordt naar beschikbaarheid van buffers ter dekking van de diverse risico's welke een impact hebben op de mate waarin het fonds in staat wordt geacht te kunnen voldoen aan haar toekomstige verplichtingen.

De dekkingsgraad van het fonds steeg in het afgelopen boekjaar van 95,0% op 1 januari tot 103,5% op 31 december 2012.

Vereist vermogen

Zoals hiervoor genoemd dient het fonds op grond van de pensioenwet te beschikken over een vereist vermogen. Hierbij wordt voor een zestal risicofactoren het effect gemeten van een onmiddellijke verandering op het vermogen.

1. Renterisico (S1)

Bij de bepaling van het renterisico wordt uitgegaan van de meest ongunstige wijziging van de rentetermijnstructuur (c.q. een daling van de rente) volgens een vastgestelde tabel. Een daling van de rente leidt tot een verhoging van de voorziening en tot een waardeinstijging van de vastrentende waarden. Het saldo van deze twee effecten vormen samen het renterisico.

Het renterisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen van een financieel instrument fluctueert als gevolg van wijzigingen in de marktrentetarieven. Het door het fonds gelopen risico wegens fluctuaties in de marktrentes heeft zowel betrekking op de vastrentende beleggingen als op de voorziening pensioenverplichtingen. Als de rente stijgt of daalt heeft effect op de marktwaarde van de beleggingen en de pensioenverplichtingen. De rentegevoeligheid van het fonds is afhankelijk van de gemiddelde looptijd van de vastrentende beleggingen ten opzichte van de gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen. Het fonds beheerst het renterisico door de gemiddelde looptijd van de beleggingen te verlengen. Het fonds belegt hiertoe in een combinatie van het INI All Grade Fonds en het INI All Grade Long Duration Fonds dat door middel van renteswaps de gemiddelde looptijd van de vastrentende beleggingen heeft verlengd. De gemiddelde duration van de vastrentende beleggingen bedroeg 14,8 jaar ultimo 2012.

	2012	2011
Gemiddelde looptijd van vastrentende beleggingen	14,8	21,0
Gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen	19,9	20,6

De gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen is met ingang van 2012 berekend rekening houdend met de UFR.

De gevoeligheid van het renterisico op de dekkingsgraad van het fonds kans als volgt worden weergegeven. Ook hier is met ingang van 2012 rekening gehouden met de UFR.

	1% daling	1% stijging
Impact op de dekkingsgraad 2012	-6,1%	7,4%
Impact op de dekkingsgraad 2011	-5.5%	8,4%

2. Zakelijke waarden risico (S2)

De beleggingsportefeuille zakelijke waarden (aandelen) van het fonds staat bloot aan een marktprijsrisico dat voortvloeit uit onzekerheden omtrent de toekomstige waarde van de aandelen waarin is belegd. Het fonds beheerst het prijsrisico door middel van diversificatie en de in het mandaat aan de vermogensbeheerder vastgelegde maximale afwijkingen van de benchmark. Periodiek rapporteert de vermogensbeheerder aan de door het bestuur ingestelde beleggingscommissie. De beleggingscommissie rapporteert en adviseert periodiek aan het bestuur.

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een daling van de zakelijke waarden aan de hand van een daling van de benchmark voor aandelen met 25% voor beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde markten, met 35% voor emerging markets en met 30% voor private equity, en een daling van de benchmark voor direct onroerend goed met 15% en indirect onroerend goed met 25%. Tussen de hier onderscheiden risico's wordt een correlatie van 0,75 gehanteerd.

De portefeuillemanager van de fondsen waarin Stichting CRH Pensioenfonds belegt, met uitzondering van het INI Aandelenfonds, heeft de mogelijkheid tot securitieslending. Dit geschiedt binnen de richtlijnen die ING Investment Management hiertoe heeft opgesteld en gaat gepaard met het door ING gevoerde collateral management.

3. Valutarisico (S3)

Valutarisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen van een financieel instrument fluctueert als gevolg van wijzigingen in valutakoersen. De blootstelling van het fonds aan het risico van wijzigingen in valutakoersen heeft uitsluitend betrekking op de beleggingen van het fonds. Het strategisch beleid van het fonds is om de drie belangrijkste valuta waarin wordt belegd namelijk de US Dollar, het Britse Pond en de Japanse Yen volledig af te dekken. Dit gebeurt door middel van valutatermijncontracten. Om tactische redenen kan het bestuur van het fonds van dit strategische beleid afwijken. Ultimo 2010 was de US Dollar voor 100% afgedekt, de Japanse Yen voor 100% en het Britse Pond voor 0%.

De valutapositie voor en na afdekking kan als volgt worden weergegeven.

	2012		
	Beleggingen in vreemde valuta 1.000 EUR	Valuta afdekking 1.000 EUR	Netto- positie 1.000 EUR
US-Dollar	73.625	62.489	11.136
Britse Pond	21.825	0	21.825
Japanse Yen	11.732	11.014	718
Overige valuta	49.180	0	49.180
	156.362	73.503	82.859

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een daling van alle valutakoersen ten opzichte van de euro met 20%.

4. Commodities (S4)

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een afwijking van de benchmark voor commodities met 30%.

5. Kredietrisico (S5)

Het Kredietrisico is het risico dat een tegenpartij de verplichtingen niet nakomt die voortvloeien uit een financieel instrument of een contract met een afnemer, waardoor financiële schade ontstaat. Het fonds staat bloot aan kredietrisico in verband met haar operationele activiteiten (voornamelijk premievorderingen en vorderingen op herverzekeraars) en beleggingsactiviteiten.

De aan te houden buffer voor dit risico wordt bepaald aan de hand van een daling van de gewogen gemiddelde rentemarge voor het kredietrisico van het fonds met 40%.

Premievorderingen

Het debiteurenrisico wordt door het fonds beheerst met inachtneming van het vastgestelde beleid, procedures en controles van het fonds terzake.

Beleggingen

Het kredietrisico dat voortvloeit uit de beleggingen wordt beheerst in overeenstemming met het beleid van het fonds. Het is het beleid van het fonds om uitsluitend beleggingstransacties af te sluiten met te goeder naam en faam bekend staande tegenpartijen.

Kredietrisico kan worden uitgedrukt in een creditrating. Creditratings variëren van AAA (zeer kredietwaardig) tot de laagste rating C. De verdeling van de vastrentende waarden naar creditrating is als volgt.

Credit Rating Klasse

	31 december 2012	31 december 2011
	1.000 EUR	1.000 EUR
AAA	75.182	148.679
AA	70.579	25.419
A	37.802	69.688
BBB	99.216	17.828
Lager dan BBB	9.763	8.129
Geen rating	6.740	0
Liquiditeiten begrepen in beleggingen	42.575	38.572
Totaal vastrentende waarden	341.857	308.315

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende liquiditeit beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Omdat de inkomende geldstroom in de vorm van premies en directe beleggingsopbrengsten de uitgaande geldstroom in de vorm van uitkeringen, kosten en uitgaande waardeoverdrachten ver te boven gaat, is het liquiditeitsrisico van het fonds te verwaarlozen. Wel bestaat het risico dat bij extreme marktontwikkelingen de contractuele betalingsverplichtingen uit hoofde van valutacontracten kunnen leiden tot gedwongen verkoop van beleggingen, waarbij niet altijd de beste prijs verkregen kan worden.

Concentratierisico

Concentraties van risico's kunnen zich voordoen als gevolg van risico's ten opzichte van één debiteur of ten opzichte van een groep van debiteuren met zodanig vergelijkbare kenmerken dat hun mogelijkheden om aan hun verplichtingen te voldoen naar verwachting op vergelijkbare wijze worden beïnvloed door veranderingen in economische of andere omstandigheden. In het beleid van het fonds staat risicospreiding centraal. Door te beleggen in fondsen wordt een adequate mate van spreiding bewerkstelligd.

6. Verzekeringstechnisch risico (S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voor de levenslange uitkeringen te weinig (of te veel) wordt voorzien. Het belangrijkste risico is het langlevensrisico. Het langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld door het fonds is verondersteld.

In het boekjaar heeft het bestuur besloten de waardering van voorziening pensioenverplichtingen te waarden op grond van de AG prognosetafel 2012-2062 waarbij een leeftijdsafhankelijke tabel voor de afwijkende sterftekansen van de populatie van het fonds is toegepast. De verwachting is dat het langlevensrisico hiermee op adequate wijze in de waardering van de pensioenverplichtingen is verdisconteerd.

De verzekeringstechnische risico's betreffen drie risicofactoren die verband houden met sterfte. Het procesrisico, de sterfteonzekerheid (TSO) en negatieve stochastische afwijkingen (NSA). Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De risicofactoren TSO en NSA houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

De effecten van de factoren S1 tot en met S6 leiden tot onderstaande opstelling van het vereist vermogen per 31 december 2012.

Risico's	Bedrag bij huidige Beleggingsmix	Bedrag bij strategische Beleggingsmix
	1.000 EUR	1.000 EUR
S1 Renterisico	26.989	28.096
S2 Risico zakelijke waarden	43.174	42.291
S3 Valutarisico	18.584	18.594
S4 Grondstoffenrisico	0	0
S5 Kredietrisico	10.823	11.948
S6 Verzekeringstechnisch risico	16.505	16.505
S10 Actief beheer risico	4.971	4.973
Vereist vermogen	67.956	68.232
TV ultimo 2012	484.555	484.555
Percentage	14,0%	14,1%

Inflatierisico

Het fonds heeft de ambitie om de pensioenen te verhogen op basis van de prijsinflatie.

Toeslagverlening vindt uitsluitend plaats als de financiële positie van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaat. Op basis van een in 2008 uitgevoerde continuïteitsanalyse is de gemiddeld te verwachten toeslagverlening in de komende 15 jaar 60%, waarbij een kans bestaat van 5% dat de toeslagverlening niet meer dan 5% bedraagt. De uitkomst leidt tot het volgende toeslagenlabel.

Overigens heeft het bestuur besloten om met ingang van 2011 gebruik te maken van de mogelijkheid om af te zien van publicatie van het toeslagenlabel.

Reële waarde

De beleggingen en de pensioenverplichtingen zijn in de balans gewaardeerd tegen marktwaarde.

5. Overige gegevens

Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn bij CRH Nederland. De hieraan verbonden kosten zijn door CRH Nederland aan het fonds doorbelast.

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor de bestuurders bedraagt 2 (2011: 2).

Verbonden partijen

(a) *Identiteit van verbonden partijen*

Door het fonds worden de aangesloten werkgevers, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders tot de zogenaamde ‘verbonden partijen’ gerekend.

(b) *Transacties met bestuurders*

Er zijn geen leningen verstrekt aan noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

(c) *Overige transacties met verbonden partijen*

Verwezen wordt naar de uitvoeringsovereenkomst tussen fonds en werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum heeft het dagelijks bestuur op 18 januari 2013 op grond van de evaluatie van het herstelplan per 31 december 2012 besloten om de per 1 april 2013 aangekondigde voorwaardelijke verlaging van de opgebouwde pensioenaanspraken niet door te voeren. Op 21 januari 2013 is dit besluit door het algemeen bestuur bekrachtigd. Verder hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voor gedaan die van invloed zijn op de financiële positie ultimo 2012 van Stichting CRH Pensioenfonds.

Resultaatbestemming

In de statuten van Stichting CRH Pensioenfonds is geen expliciete regeling opgenomen omtrent de resultaatbestemming. Voorgesteld wordt het resultaat over het jaar 2012 ad 38.795 ten gunste te brengen van de overige reserves. Dit voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

Rijswijk, 21 juni 2013

P.J.M. Erkamp (voorzitter)

R.J.A. Gortzak (secretaris)